

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

**ОТЧЕТ ЗА
ДЕЙНОСТТА
ЗА ПЕРИОДА
ЮЛИ - СЕПТЕМВРИ
2005 ГОДИНА**

Съдържание

I. Въведение.....	3
II. Обзор на дейността на КФН за периода юли – септември 2005 г.....	4
1. Регулаторна дейност	5
1.1. Промени в законовата уредба.....	5
1.2. Промени в подзаконовата нормативна уредба.....	6
В областта на инвестиционната дейност.....	6
В областта на застраховането и доброволното здравно осигуряване.....	7
2. Лицензионна дейност и разрешителни режими	8
В сферата на инвестиционната дейност	8
Инвестиционни посредници.....	8
Колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества.....	9
Публични дружества и емитенти на ценни книжа...	11
В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване.....	12
В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване.....	13
3. Контролна дейност	14
3.1. Дистанционен контрол.....	14
В сферата на инвестиционната дейност.....	14
В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване.....	15
В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване.....	16
3.2. Проверки на място.....	17
В сферата на инвестиционната дейност.....	17
В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване.....	17
В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване.....	18
3.3. Жалби.....	19
4. Принудителни административни мерки и административни наказания	21
В сферата на инвестиционната дейност.....	21
В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване.....	22
В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване.....	22
III. Обзор на небанковия финансов сектор за периода юли - септември 2005 г.....	23
5. Инвестиционна дейност	23
5.1. Борсова търговия. Публични дружества и други емитенти на ценни книжа.....	23
5.2. Колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества.....	29
5.3. Инвестиционни посредници.....	33
6. Застраховане и доброволно здравно осигуряване	35
6.1. Развитие на застрахователния пазар.....	35
6.2. Общо застраховане.....	36

6.3. Животозастраховане.....	41
6.4. Презастраховане.....	43
6.5. Доброволно здравно осигуряване.....	47
6.6. Гаранционен фонд	50
7. Допълнително пенсионно осигуряване	51
7.1. Развитие на пазара на допълнително пенсионно осигуряване.....	51
7.2. Пенсионноосигурителни дружества.....	53
7.3. Фондове за допълнително пенсионно осигуряване.....	55

Списък на използваните съкращения

АБЗ – Асоциация на българските застрахователи
 БНБ – Българска народна банка
 БТК – Българска телекомуникационна компания
 БФБ – Българска фондова борса
 ГФ – Гаранционен фонд
 ДПФ – доброволен пенсионен фонд
 ДЦК – държавни ценни книжа
 ЕС – Европейски съюз
 ЗИДЗППЦК – Закон за изменение и допълнение на Закона за публично предлагане на ценни книжа
 ЗКФН – Закон за Комисията за финансов надзор
 ЗППЦК – Закон за публично предлагане на ценни книжа
 КФН – Комисия за финансов надзор
 КСО – Кодекс за социално осигуряване
 МПС – моторно превозно средство
 ПАМ – принудителна административна мярка
 ПОД – пенсионноосигурително дружество
 ППФ – професионален пенсионен фонд
 УПФ – универсален пенсионен фонд
 ФДПО – фонд за допълнително пенсионно осигуряване
 ЦД – Централен Депозитар

I. Въведение

В качеството ѝ на независим орган за регулиране и надзор върху небанковия финансов сектор, Комисията за финансов надзор (КФН) осигурява защитата на интересите на инвеститорите, застрахованите и осигурените лица. Определяща цел на институцията е да поддържа с юридически, административни и информационни средства стабилността, прозрачността и доверието на инвестиционния, застрахователния и осигурителния пазари. В тази насока се разгръща дейността ѝ и през третото тримесечие на 2005 г.

Отчетът за дейността на Комисията за финансов надзор за периода юли - септември 2005 г. е представен в две части. В първата част се разглеждат извършваните от КФН регулаторна, лицензионна и контролна дейности, както и дейностите по налагане на принудителните административни мерки и административните наказания, които са наложени в резултат на осъществявания надзор.

Във втората част от отчета са представени тенденциите в развитието на небанковия финансов сектор в страната. Разгледани са основните показатели, характеризиращи състоянието и развитието на капиталовия, застрахователния пазар и на пазарите на услуги по допълнително здравно и допълнително пенсионно осигуряване.

II. Обзор на дейността на КФН за периода юли - септември 2005 година

С цел повишаване на ефективността на финансовия надзор и засилване на административния капацитет, през третото тримесечие на 2005 г. КФН извърши първата фаза от реорганизацията на структурата си. Този процес следва стратегията за оптимизиране на работата на комисията, приета преди една година. Тогава беше извършена организационна диагностика от чуждестранен консултант „Имърджинг маркетс груп“ ООД, съвместно с „Делойт и Туш България“, състояща се от констатации и препоръки за усъвършенстване на организационната структура.

Адаптирането на структурата с цел по-ефективно използване на ресурсите е свързано с преодоляването на следните недостатъци – споделени отговорности, сегментация на надзорния процес, дублирани или препокриващи се функции, скованост и формализация на надзорния процес.

Стратегията за преход на КФН е разделена на три етапа. Първия от тях цели рационализиране на използването на ресурсите в рамките на всяко управление чрез централизиране на недостатъчния технически персонал, предприемане на мерки за премахване на дублирането на функции в рамките на едно и също управление, както и споделяне на надзорни отговорности за институции, регулирани за сходни рискове, между съответните управления. Конкретно се предприе реорганизация на персонала на функционален принцип, т.е. групиране на кадрите, отделите и дирекциите около основните изпълнявани функции. Запазва се досегашната структура от три управления, отговарящи съответно за инвестиционния, застрахователния и осигурителния надзор, а в рамките на всяко от тези управления се обособяват три дирекции, занимаващи се съответно с регулаторни режими, надзорна дейност и анализи. Целта е да се постигне по-голямо интегриране на трите надзорни направления в комисията и да се усъвършенства работния процес.

Този етап ще завърши с изготвяне на програма за обучение на персонала с обособени учебни модули за всяка функция на надзора. Програмата ще се базира на изготвения от „Имърджинг маркетс груп“ ООД доклад за нуждите на персонала от обучение.

Предстои да се осъществят останалите два етапа от препоръчания преход, а именно изграждане на матрична структура и пълно функционално интегриране за постигане на по-силен и единен надзор върху финансовите групи. Паралелно ще се извърши преминаване към риск-базиран надзор, който ще допринесе за по-ефективно насочване и използване на ресурсите на комисията.

С извършената реорганизация КФН също така изпълнява препоръката, дадена при проведената през месец февруари 2005 г. Партньорска Проверка за развиване и реализиране на дългосрочна стратегия за институционалното си развитие и надзорна политика, както и за изграждане на система от мерки за задържане на персонала.

1. Регулаторна дейност

Приетите от комисията нормативни актове през третото тримесечие на 2005 г. са в съответствие с утвърдена програма за нормативната дейност за периода 1 юли – 31 декември 2005 г.

Регулаторната дейност на комисията и през разглеждания период е свързана главно с изпълнение на поетите от страната ангажменти във връзка със синхронизиране на действащото българско законодателство с това на Европейския съюз, както и с актуализиране на подзаконовата нормативна база посредством приемане на нови актове и такива, с които се изменят и допълват действащи норми.

1.1. Промени в законовата уредба

Предвид необходимостта от кодифициране на цялата правна уредба, регламентираща застрахователните отношения в един нормативен акт, както и с цел постигане на пълно хармонизиране на българското застрахователно законодателство с това на Европейския съюз и в съответствие с Допълнителната информация към Преговорната позиция по Глава 3 „Свободно предоставяне на услуги“, на заседание от 10.08.2005 г. комисията прие окончателен **Проект на Кодекс за застраховането**. С него се преодоляват несъвършенствата и пропуските, установени в практиката по прилагането на досегашната нормативна уредба и се осигурява по - висока ефективност на предварителния и текущия надзор с оглед по - пълната защита на интересите на застрахованите лица. В Проекта на Кодекс за застраховането са транспонирани разпоредбите на 22 Европейски директиви, регламентиращи дейността по застраховане, презастраховане, както и дейността по застрахователно и презастрахователно посредничество. От датата на присъединяване на Република България към Европейския съюз се предвижда въвеждането на т.нар. „единен паспорт“ или извършване на застрахователна дейност при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги.

В законопроекта по-подробно са уредени нормите, отнасящи се до държавния застрахователен надзор, лицензионните производства и производствата по издаване на одобрения от компетентния надзорен орган, в частност допълнителния надзор върху застрахователи, които са част от застрахователна група.

Отпаднал е предварителният надзор във връзка с общите условия по застраховките, както и върху тарифите на застрахователите, като същевременно е предвиден адекватен механизъм за защита интересите на потребителите на застрахователни услуги и за гарантиране финансовата стабилност на застрахователите.

В проекта се съдържа и регламентация на основните видове застрахователни договори: за имуществено застраховане, за застраховане на гражданска отговорност, за застраховане на правни разноски и договорите за застраховане срещу злополука. Установени са и основните принципи на съзастрахователните и презастрахователните договори.

Предвидено е синхронизиране на размера на минималния гаранционен капитал на застрахователите с изискванията на правото на ЕС, като за целта се предвижда заварените застрахователни дружества и презастрахователите да приведат капитала си в съответствие с изискванията на кодекса до 01.01.2007 г.

1.2. Промени в подзаконовата нормативна уредба

- **В областта на инвестиционната дейност**

През месец юли комисията прие **Наредба № 22 за условията и реда за вписване и отписване на публични дружества и други емитенти на ценни книжа и емисии от ценни книжа от регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН**. С наредбата са направени промени, насочени към установяване на условията и реда за вписване и отписване на публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа в регистъра на КФН. В наредбата, са отразени и новите положения, направени с последните изменения и допълнения в тази материя със Закона за публичното предлагане на ценни книжа. Новите моменти в наредбата са свързани още с разграничаването на правомощията на комисията и заместник – председателя на комисията, ръководещ Управление „Надзор на инвестиционната дейност“. Отразено е въведеното с Наредба №2 за проспектите при публичното предлагане на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа изискване за изготвяне на проспект за вторично публично предлагане, независимо от пазара, на който ще се търгуват ценните книжа. Уреден е моментът, в който се вписва емисията, съответно емитентът при потвърждаване на проспекта за публично предлагане или освобождаване от задължението за публикуване на проспект, както и изрично е уреден редът за вписване на емисия ценни книжа, чието първично публично предлагане е приключило успешно. Уредени са някои нови предпоставки за отписване на емисии ценни книжа от регистъра по чл. 30, ал. 1, т. 3 ЗКФН, което е продиктувано от конкретни въпроси и казуси, възникнали в практиката. С наредбата се отменя действащата към момента на влизането ѝ в сила Наредба за условията и реда за вписване и отписване на публични дружества, други емитенти на ценни книжа и емисии ценни книжа в регистъра на Държавната комисия по ценните книжа.

С последните изменения и допълнения на Закона за публичното предлагане на ценни книжа се създаде нов раздел IV „Компенсирание на инвеститорите“ на глава пета, което доведе до необходимостта от приемането на устройствен подзаконов нормативен акт. Във тази връзка комисията прие **Правилник за устройството и дейността на фонда за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа**, като същият е обнародван в „ДВ“, бр. 69 от 23.08.2005 г. и към момента е част от действащото законодателство. С правилника се уреждат устройството и дейността на Фонда за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа. Създаването на фонда има за цел да осигури финансова защита на клиентите на инвестиционните посредници по чл. 54, ал. 3 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, в случаите, когато инвестиционния посредник не е в състояние да изпълни задълженията си към клиентите поради причини, пряко свързани с финансовото му състояние. В съответствие със законовата рамка, детайлно са регламентирани правомощията на управителния съвет, който се състои от петима членове, в това число председател, заместник-председател и трима други членове, които се избират от комисията. Определя се начинът и източниците на събиране на средствата на фонда и плащанията, които се извършват с тях, начините за сътрудничество с чуждестранни институции за компенсиране на инвеститорите в ценни книжа. Въвеждат се положения, свързани с недостига на средствата за покриване на задълженията на фонда по Закона за публичното предлагане на ценни книжа. При разработването на нормативния акт са съобразени и изискванията, установени с Директива 97/9 ЕС и е отчетен законодателният опит в редица европейски държави.

През август комисията прие на първо четене **Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за разрешенията за извършване на дейност като фондова борса, организатор на неофициален пазар на ценни книжа, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и дружество със специална инвестиционна цел.** С направените предложения за изменение и допълнение на наредбата се уреждат детайлно изискванията за издаване на лиценз за организиране и управление на договорен фонд, в това число изчерпателно се посочват изискуемите данни и документи, които следва да се прилагат от лицата, подали заявлението. В основната си част промените са предимно редакционни и са насочени към уеднаквяване с възприетата от закона терминология, въведена с последните изменения и допълнения на Закона за публичното предлагане на ценни книжа, съобразно изискванията на европейското право. В същото време предложените изменения на наредбата са съобразени с извършени вече промени в други нормативни актове.

- **В областта на застраховането и доброволното здравно осигуряване**

През август комисията прие на първо четене **Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба №18 от 10.11.2004 г. за задължителното застраховане по чл. 77, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за застраховането.** Наредбата предвижда нови положения, с които се определя реда и начина за отпечатване на знаците от Гаранционния фонд, в това число и предоставянето им от Гаранционния фонд на застрахователите, направили заявка за отпечатване на съответния брой знаци. С предложенията за допълнения и изменения на наредбата се цели да се преодолеят някои несъвършенства и пропуски, установени в практиката по прилагането на нормативния акт. Новост е и определянето на сроковете, в които всеки застраховател трябва да изплати на Гаранционния фонд, заявеният от него за отпечатване брой знаци.

2. Лицензионна дейност и разрешителни режими

- **В сферата на инвестиционната дейност**

Инвестиционни посредници

Към 30.09.2005 г. инвестиционните посредници, вписани в регистъра, воден от КФН са 88, от които 29 са банки. От 59 небанкови инвестиционни посредника, 30 имат издадено от КФН разрешение за извършване на сделки и в чужбина.

В рамките на разглежданото тримесечие КФН отне разрешението за извършване на дейност като инвестиционен посредник на дружеството „Юнити инвест 99“ АД. Също така КФН отне правото за извършване на сделки с ценни книжа за собствена сметка и поемане на емисии от ценни книжа на четири дружества:

- 1) „Маклер 2002“ АД, гр. Пловдив
- 2) „Капитал финанс“ ООД, гр. София
- 3) „АВАЛ ИН“ АД, гр. София
- 4) „Реал Финанс“ АД, гр. Варна.

Съгласно въведените с промените в Наредба № 6 на КФН¹ изисквания за поетапно увеличение на капитала, инвестиционните посредници могат да се разделят на три типа:

Първи тип: Инвестиционни посредници, които извършват сделки с ценни книжа за чужда сметка и попечителска дейност. От 30 юни 2004 г. те притежават капитал не по-малко от 200 000 лв.

Втори тип: Инвестиционни посредници, които освен гореизброеното извършват и управление на индивидуални портфейли от ценни книжа и/или пари, с изключение на портфейли на инвестиционни дружества и пенсионни фондове. От 30 юни 2004 г. те притежават капитал не по-малко от 250 000 лв.

Трети тип: Инвестиционни посредници, чийто предмет на дейност включва и сделки с ценни книжа за собствена сметка и/или поемане на емисии на ценни книжа. След 30 юни 2005 г. те притежават капитал не по-малко от 1 000 000 лв. Този тип инвестиционни посредници следва да имат капитал не по-малък от 1 500 000 лв. до 31 декември 2005 г.

С отнетото разрешение за извършване на дейност като инвестиционен посредник и свиването на предмета на дейност на другите четири посредника намалява групата на инвестиционните посредници от трети тип с пет дружества и съответно се увеличава броят на посредниците от втори тип с четири. В резултат към 30.09.2005 г. инвестиционните посредници от първи тип са 5, от втори тип – 32, а от тези от трети тип – 22. Към края на септември 2005 г. по отношение на едно от дружествата е започнала процедура по прехвърляне от третата към втората група.

През разглежданото тримесечие с решения на заместник-председателя, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, бяха одобрени промени в общите условия, приложими към договорите с клиенти на пет инвестиционни посредника, както и придобиването на над 10 на сто от гласовете в общото събрание на инвестиционен посредник на петима заявители.

¹ Наредба № 6 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници

През месец септември комисията призна на едно лице придобитата квалификация, за отговаряща на изискванията, включени в тематичния обхват на изпита, удостоверена с издаден от компетентен чуждестранен орган документ.

Така към 30.09.2005 г. в регистъра на физическите лица, които по договор непосредствено извършват сделки с ценни книжа и инвестиционни консултации относно ценни книжа, воден от КФН, са вписани общо 359 лица, от които 254 брокера и 105 инвестиционни консултанта.

Колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества

С измененията и допълненията на ЗППЦК от април 2005 г. бе предвидено разширяване предмета на дейност на управляващите дружества чрез установяване на възможност за управление на дейността на нововъведените колективни инвестиционни схеми - договорните фондове, както и за предоставяне на допълнителни услуги, а именно: управление на индивидуален портфейл, включително такъв на институционален инвеститор, включващ ценни книжа, по собствена преценка, без специални нареждания на клиента; предоставяне на инвестиционни консултации относно ценни книжа. В тази връзка управляващите дружества са длъжни до 31 януари 2006 г. да подадат заявление за издаване на нов лиценз, съобразно новите услугите, които възнамеряват да извършват.

През третото тримесечие на 2005 г. в сферата на дейност на управляващите дружества КФН издаде лиценз на три дружества. Новолицензираното „Стандарт Асет Мениджмънт“ АД получи разрешение за извършване на дейност като управляващо дружество, а дружествата „ДСК Управление на активи“ и „Ти Би Ай Асет мениджмънт“ ЕАД бяха прелицензирани съгласно горепосоченото изискване във връзка с измененията и допълненията на ЗППЦК. В рамките на разглеждания период беше подадено още едно заявление за издаване на лиценз на едно дружество, но към 30.09.2005 г. производството не бе приключило. Така към края на разглежданото тримесечие общия брой на управляващите дружества е 12.

На двете прелицензирани управляващи дружества, както и на дружеството „Сентинел Асет Мениджмънт“ АД КФН издаде разрешение за организиране и управление на договорните фондове съответно „ДСК Стандарт“, „Ти Би Ай Динамик“ и „Сентинел-Принсипал“. С издаване на разрешенията на трите дружества са потвърдени проспектите за публично предлагане на дялове от договорните фондове и в публичния регистър, воден от КФН са вписани както дружествата като емитенти, така и трите емисии от дялове. През разглежданото тримесечие са подадени още четири заявления за издаване на разрешение за организиране и управление на договорен фонд, производството по които не бе приключило към края на септември 2005 г.

В зависимост от рисковия профил договорните фондове могат да бъдат разделени на три основни типа - консервативен, балансиран и високодоходен. Новите фондове са представители съответно на всеки един от посочените видове, като „ДСК Стандарт“ е консервативен, „Сентинел-Принсипал“ е балансиран, а „Ти Би Ай Динамик“ е агресивен.

През разглежданото тримесечие заместник - председателят, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, издаде одобрение на промените в Правилника на договорен фонд „Ти Би Ай Динамик“.

През третото тримесечие на 2005 г. КФН не издаде нови лицензи за извършване на дейност като инвестиционно дружество, с което общият брой на лицензираните инвестиционни дружества към края на септември се запази непроменен - десет – осем

от отворен и две от затворен тип. Подадено бе едно заявление за издаване на разрешение за извършване на дейност като инвестиционно дружество от отворен тип, производството по което не бе приключило към 30 септември 2005 г.

Заместник - председателят, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, издаде през разглеждания период три разрешения за придобиване от едно лице на повече от 10 % от гласовете в общото събрание на управляващо дружество:

- на „Елана Холдинг“ да придобие 46 % от капитала на УД „Елана Фонд Мениджмънт“ АД
- на ИД „Надежда“ АД да придобие 20 % от УД „ПФБК Асет Мениджмънт“ АД
- на ИП „ПФБК“ ООД да придобие 40 % от капитала на „ПФБК Асет Мениджмънт“ АД

През отчетния период заместник - председателят, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, одобри промените в устава на едно инвестиционно дружество, а съгласувано с подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банков надзор“ одобри списъка на банките, които могат да бъдат депозитари на инвестиционно дружество и договорен фонд. Разгледани са също така внесените в КФН рекламни материали за 5 инвестиционни дружества. Заместник - председателят, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, не е издал временна или окончателна забрана, в резултат на което дружествата са уведомени, че могат да публикуват или разпространяват по друг начин рекламните си материали.

Към 30 септември 2005 г. предлагани от 3 чуждестранни колективни инвестиционни схеми са общо 28 чуждестранни фондове и подфондове. През разглеждания период започна предлагането на нови 4 подфонда на „Пайъниър фондове“, Люксембург, с което управляваните от „Пайниър Асет Мениджмънт“ подфондове стават 13. Също така към края на периода се предлагат дялове от 8 взаимни фондове на „Капитал инвест фондове“, Австрия и 7 подфонда на „СГАМ ФОНД“, Люксембург управлявани съответно от „Капитал Инвест“ и „Сосиете Женерал Асет Мениджмънт“.

Общия брой на лицензираните към 30.09.2005 г. акционерни дружества със специална инвестиционна цел е 10. Разрешение за извършване на дейност като дружество със специална инвестиционна цел през третото тримесечие на 2005 г. получи едно дружество – „Аванс Терафонд“ АД. То насочва дейността си към секюритизация на недвижими имоти, с което дружествата от този тип стават девет. Дружеството, избрало секюритизация на вземания остава едно и през този период. Подадено е още едно заявление за издаване на лиценз за извършване на дейност като акционерно дружество със специална инвестиционна цел. Към края на разглежданото тримесечие производството по лицензиране не бе приключено.

След успешно приключило първично публично предлагане, вписани в публичния регистър на КФН, с цел търговия на регулиран пазар на ценни книжа, са емисиите акции на три дружества със специална инвестиционна цел. Също така през тримесечието са разгледани 2 разширени покани за увеличаване на капитала на 2 дружества по реда на чл. 112а и сл. от ЗППЦК. Заместник – председателят, ръководещ управление „Надзор на инвестиционната дейност“, не е открил производство по откриване на ПАМ във връзка с увеличението на капитала, в резултат на което същите са обнародвани.

Публични дружества и други емитенти на ценни книжа

През разглеждания период КФН потвърди 1 проспект за вторично публично предлагане на акции и 6 проспекта за вторично публично предлагане на облигации, от които 5 за корпоративни облигации и 1 за общински облигации. Издаден е също така 1 отказ за потвърждаване на внесен проспект. Към 30.09.2005 г. в процес на разглеждане са 4 заявления за потвърждаване на проспект за вторично публично предлагане на корпоративни облигации, производствата по които не бяха приключени и КФН не се произнесла с решение.

По инициатива на КФН, едновременно с потвърждаването на съответните проспекти в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа бяха вписани съответно едната емисия акции и шестте емисии облигации. Заедно с решението за публикуване на проспект, респективно освобождаване от задължението за публикуване на проспект, в регистъра бяха вписани 1 публично дружество и 6 дружества в качеството им на емитент.

През третото тримесечие на 2005 г. бяха разгледани две заявления за регистрация на последващи емисии акции и две заявления за регистрация на емисии акции с цел търговия на регулиран пазар след успешно приключване на първично публично предлагане, като и четирите емисии акции са вписани в регистъра, воден от КФН. Същевременно две от дружествата, бяха вписани като публични в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа заедно с вписването на емисиите им акции с цел търговия на регулиран пазар.

От регистъра, воден от КФН, през разглежданото тримесечие, след погасяване на задълженията на емитента по емисията, бе отписана една емисия корпоративни облигации.

За отчетния период са регистрирани и разгледани общо 8 търгови предложения за закупуване на акции към акционери с право на глас. След разглеждане на постъпилите документи, комисията издаде 3 временни забрани за публикуване на предложения и бяха изпратени съобщения до предложителите за отстраняване на констатираните непълноти и несъответствия. КФН издаде 1 окончателна забрана за публикуване на отправеното търгово предложение след разглеждане на коригирано търгово предложение. След разглеждане на постъпилите документи и на регистрираните търгови предложения, респективно коригираните търгови предложения, КФН не взе решение за налагане на временна или окончателна забрана и на практика на 4 дружества бе позволено да публикуват търгови предложения към останалите акционери.

За същия период КФН разгледа общо 4 заявления за отписване на публични дружества от регистъра, воден от КФН. Едното от дружествата бе отписано след решение на общото събрание на дружеството с мнозинство 2/3 от представения капитал, като бяха изпълнени условията, броят на акционерите да бъде под 300 лица, а стойността на активите на дружеството - под 500 000 лв. Второто дружество бе отписано след осъществено търгово предлагане, а третото след заличаване от Търговския регистър. Последното заявление за отписване от регистъра на публичните дружества и други емитенти бе в процес на разглеждане към 30.09.2005 г.

Общо три проекта на покани и съобщения за публично предлагане за увеличаване на капитала на публични дружества по чл. 112а от ЗППЦК бяха разгледани през периода. След разглеждане на 2 проекта на покани за свикване на общо събрание на акционерите с предвидена точка в дневния ред - увеличаване на капитала на дружеството, заместник - председателят, ръководещ Управление „Надзор на инвестиционната дейност“ не взе решение за откриване на производство по

откриване на индивидуален административен акт, с оглед на което поканата бе допуснато да се обнародва, за което дружествата бяха уведомени с писма. По подаден проект на съобщение за публично предлагане на акции от увеличението на капитала, заместник - председателя не се бе произнесъл към края на тримесечието.

Към 30 септември 2005 г. в регистъра на публичните дружества и други емитенти на ценни книжа, воден от КФН, са вписани 363 поднадзорни лица, от които 331 публични дружества и 32 емитента. Четири от публичните дружества са и емитенти на емисии облигации, регистрирани с цел търговия на регулиран пазар на ценни книжа.

• В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване

За периода юли – септември 2005 г. КФН издаде лиценз за извършване на дейност по доброволно здравно осигуряване на „Здравноосигурителен институт“ АД („ЗОИ“ АД), с което бе разрешено на дружеството да предлага три здравноосигурителни пакета: „Болнична медицинска помощ“, „Извънболнична медицинска помощ“ и „Подобряване на здравето и предпазване от заболяване“. Също така КФН издаде на ЗАД „Армеец“ АД допълнително разрешение за извършване на дейност по презастраховане.

За периода са издадени и 3 разрешения за извършване на дейност като застрахователен брокер на „Ливгас“ ЕООД – гр. София, „Иструм Груп“ – гр. Сливен и „Хелтнет Финанс“ АД – гр. София.

През разглежданото тримесечие заместник – председателят на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“ издаде 33 индивидуални административни акта.

Бяха издадени допълнителни разрешения: на ЗК „ДСК Гаранция“ АД - за предлагане на нов вид застраховка „Злополука“; на „ЗОАД ДЗИ“ АД и на „ЗОК Св. Николай Чудотворец“ АД - за предлагане на нови здравноосигурителни пакети, съответно „Стоматологична помощ“ и „Допълнителни здравни услуги и стоки“ за първото посочено дружество и „Комбинирана медицинска помощ“ за второто.

Одобрено беше образуването на допълнителен резерв по застраховки „Живот“ от ЗАД „Булстрад Живот“ АД. Одобрени са промени в здравноосигурителните пакети „Подобряване на здравето и предпазване от заболяване“, „Извънболнична медицинска помощ“, „Болнична медицинска помощ“ и „Комплексна медицинска помощ“, предлагани от „ЗОАД ДЗИ“ АД и в пакета „Извънболнична медицинска помощ“, предлаган от „ЗОК Св. Николай Чудотворец“ АД.

Издадени са 22 одобрения и 2 отказа за одобрение на членове на управителни органи на застрахователи, здравноосигурителни дружества и Гаранционен фонд.

Разгледани и приключени са кореспонденции със застрахователите по отношение промени в общи условия, тарифи и застрахователно – технически планове по различните видове застраховки и застрахователни продукти към тях.

Разгледани и приключени са преписки, свързани с промяна на акционерното участие в застрахователи и здравноосигурителни дружества.

Разгледани са две подадени заявления за издаване на разрешение за извършване на застрахователна дейност – от „Животозастрахователен институт“ АД и „КД Живот“ АД и едно заявление за извършване на дейност по доброволно здравно осигуряване от „ЗОД Здраве Капитал“ АД, като процедурата по произнасяне по подадените заявления не бе приключена в рамките на това тримесечие.

- **В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване**

През отчетния период бе извършена проверка на внесени документи във връзка с подадени заявления за получаване на лиценз за актюер на пенсионноосигурително дружество /ПОД/ и на управлявани от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване /ФДПО/. В резултат на това беше предложено и КФН взе решения по подадените заявления, като издаде 5 лиценза на актюери на ПОД и управлявани от тях ФДПО.

През третото тримесечие на 2005 г. заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, издаде 23 административни акта в изпълнение на разрешителни режими.

От издадените актове, 12 са решения за одобрение на изменения и допълнения в правилниците за организацията и дейността на пенсионните фондове, управлявани от „ДЗИ – Пенсионно осигуряване“ АД, ПОАД „ЦКБ -Сила“ АД, „Ай Ен Джи ПОД“ ЕАД и ПОД „Лукойл Гарант - България“ АД.

С други 8 решения, издадени от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, бяха одобрени правила за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителни дружества и на управлявани от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, изготвени във връзка с изменения и допълнения на Наредба №9 на КФН.

Издадени през периода са също така 3 решения на заместник-председателят, с които бе предоставен срок на едно пенсионноосигурително дружество да приведе активите на управлявани от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване в съответствие с разпоредбите на КСО, поради надхвърляне на инвестиционните ограничения по обективни причини.

Заместник-председателят на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, с Решение №441-УПФ от 07.07.2005 г. определи минималната доходност от управлението на активите на универсалните пенсионни фондове за периода 01.07.2003 г. - 30.06.2005 г. и с Решение № 442-ППФ от 07.07.2005 г. определи минималната доходност от управлението на активите на професионалните пенсионни фондове за периода 01.07.2003 г. - 30.06.2005 г. С Решение № 443-ПОД от 08.07.2005 г. бе утвърден образец на нова справка за инвестиране на активите на ПОД в акции.

3. Контролна дейност

Комисията за финансов надзор осъществява контролната си дейност посредством постоянен дистанционен контрол и проверки на място.

3.1. Дистанционен контрол

Дистанционният контрол, който КФН упражнява върху дейността на поднадзорните лица, се изразява в проверка на предоставяните годишни и периодични отчети (тримесечни и шестмесечни), както и на други нормативно изискуеми документи, специфични за различните поднадзорни лица. При установяване на непълноти и несъответствия с нормативните изисквания, КФН изисква от поднадзорните лица отстраняване на неточностите по постъпилите документи.

- **В сферата на инвестиционната дейност**

Дейността на дирекция „Надзорна дейност“ се осъществява от три отдела и се изразява в извършване на специализиран надзор по отношение прилагането и спазването на изискванията на Закона за публичното предлагане на ценни книжа и подзаконовите актове по прилагането му от страна на регулираните пазари на ценни книжа, Централен депозитар, инвестиционните посредници, колективните инвестиционни схеми, брокерите и инвестиционните консултанти, публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа.

Отдел „Дистанционен и оперативен контрол. Отчетност при инвестиционните посредници, Централен депозитар и пазари на ценни книжа“ извършва проверка и анализ на отчетите за капиталова адекватност и ликвидност, на счетоводните баланси и отчетите за приходите и разходите на **инвестиционните посредници**, постъпващи ежемесечно в комисията. Това позволява текущо да се следи тяхното финансово състояние. При констатиране на непълноти и несъответствия между записите по счетоводния баланс, отчета за приходите и разходите и отчета за капиталовата адекватност и ликвидността, от съответните инвестиционни посредници се изисква с писма да отстранят грешките като внесат коригирани документи. При установяване на нарушения на нормативните изисквания за капиталова адекватност и ликвидност се извършва допълнителна проверка на място на дейността на съответния посредник.

За периода юли – септември 2005 г. бяха извършени 40 документални проверки.

Същевременно през отчетния период беше извършвана текуща документална проверка на постъпилите уведомления от инвестиционните посредници за дейността им, както и от брокерите и инвестиционните консултанти относно промени в обстоятелствата, вписани в регистрите на КФН. За тримесечието са изготвени разпореждания за вписване на 320 броя обстоятелства, 235 от които засягащи дейността на инвестиционните посредници, 38 отнасящи се до брокерите и инвестиционните консултанти и 47, свързани с регулираните пазари на ценни книжа.

Служителите от отдел „Дистанционен и оперативен контрол. Отчетност при колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества“ извършват регулярно документални проверки по отношение на дейността на **колективните инвестиционни схеми и управляващите дружества**. В рамките на разглежданото тримесечие проверките не са дали повод за съставяне на актове за установяване на административно нарушение или за откриване на производство по прилагане на ПАМ.

Дистанционният контрол върху дейността на **публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа** се изразява в проверка на постъпилите в КФН документи и в текущ мониторинг на публично разкриваната от тях информация.

През разглежданото тримесечие с оглед осъществяване на превантивен контрол по спазването на разпоредбите на закона експертите от отдела „Дистанционен и оперативен контрол. Отчетност при публични дружества и други емитенти на ценни книжа“ извършиха 72 проверки по документи на всички внесени и/или публикувани в Държавен вестник покани за общо събрание на акционерите. В резултат са открити и 43 производства по прилагане на принудителни административни мерки във връзка с включени в дневния ред на общи събрания на акционерите точки, несъобразени със законовите изисквания. Извършени бяха и 113 проверки по документи в КФН на всички внесени протоколи от заседанията на общи събрания на акционерите.

В рамките на текущия мониторинг на публично разкриваната от поднадзорните лица информация се следи за разкриване на важна информация, влияеща върху цената на ценните книжа. Този процес включва ежедневен преглед на публикуваната в средствата за масово осведомяване, в т.ч. и електронни медии, информация от и за публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа. Извършва се и документална проверка на база на наличните в КФН документи относно разкриването на вече оповестената информация съобразно изискванията на закона. През отчетния период бяха извършени 44 проверки на наличните в КФН и БФБ документи, при които не са констатирани нарушения. Изискана е допълнителна информация от 4 дружества или физически лица във връзка с извършващите се проверки на публикации в пресата.

- **В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване**

През периода 1 юли – 30 септември 2005 г. бяха проверени предоставените в КФН справки и отчети за второто тримесечие на 2005 г., както и месечните отчети и справки за месец юли и месец август на 45 поднадзорни лица, от които 20 застрахователи по общо застраховане, 12 застрахователи по животозастраховане, 12 здравноосигурителни дружества и Гаранционния фонд. През същия период бяха извършени също така 60 проверки на отчетите и справките на застрахователите и 36 проверки на отчетите и справките на здравноосигурителните дружества. Общият брой на извършените през периода проверки в рамките на текущия финансов контрол бе 96.

В резултат на осъществения дистанционен контрол са установени нарушения на 2 застрахователни дружества. Такива не са установени за здравноосигурителни дружества. За резултатите от проверките са изготвени доклади с предложения за необходимите действия във връзка с направените констатации. Въз основа на установените нарушения са съставени 2 акта за установяване на административни нарушения (АУАН).

През периода 01.07.2005 г. – 30.09.2005 г. бе осъществен дистанционен надзор на застрахователните брокери въз основа на Наредба № 5 на КФН по отношение на отчетения за първото полугодие премиен приход и получени комисионни. Проверени бяха справките и отчетите на 124 застрахователни брокери. При проверката не бяха установени нарушения на ЗКФН, ЗЗ и подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане.

През същия период, при осъществяване дистанционен контрол относно финансовото състояние на Гаранционния фонд, също не бяха установени нарушения на ЗКФН, ЗЗ и подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане.

Данните от отчетите на поднадзорните лица са обработени, като част от статистическата информация е изложена в сайта на КФН.

- **В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване**

От 20 септември 2005 г. периодичната отчетна информация от ПОД и банките - попечители се получава по електронен път чрез Е-КФН – криптирана и осигурена чрез електронен подпис. Предлаганата възможност за изпращане на финансовите отчети и справки по електронен път оптимизира обмена на информация с поднадзорните лица. Също така отпадна необходимостта данните да бъдат представяни на хартиен носител в КФН.

През периода 01.07.2005 г. – 30.09.2005 г. бяха проверени и анализирани представените месечни и тримесечни финансови отчети и справки за дейността на всяко от осемте лицензирани пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване. За всяко ПОД бяха установени равнищата на **нормативно определените показатели** като капиталова адекватност, ликвидност и др., чрез които се следи за законосъобразното осъществяване на дейността на ПОД. Същевременно бяха анализирани и общите **финансово-икономически показатели**, свързани с капитала, активите, приходите и разходите на ПОД, активите, участниците и доходността на пенсионните фондове.

През разглеждания период дейностите по мониторинг и периодична оценка на състоянието на пенсионноосигурителните дружества и резултатите от управлението на пенсионните фондове се осъществява също така и въз основа на ежедневно представяната в КФН по електронен път информация от дружествата и банките – попечители.

В рамките на **ежедневния контрол** се следи за сключените сделки с активите на пенсионните фондове, съотношението на инвестициите в отделни видове финансови инструменти спрямо активите на пенсионните фондове, начина на извършване на оценката на активите и правилното им отразяване в ПОД и по регистрите на банките-попечители. Също така се контролира спазването на нормативно определения срок за инвестиране на постъпилите парични средства, изменението на стойността на нетните активи, правилното отчисляване на инвестиционната такса и правилното определяне на броя дялове, съответстващ на постъпилите и изтеглени суми и на стойността на един дял, както и оповестяването на информация за стойността на един дял по реда и в сроковете предвидени съгласно Наредба № 9 на КФН².

В резултат на упражнявания дистанционен контрол през периода 01.07.2005г. – 30.09.2005 г. в някои фондове на допълнително пенсионно осигуряване са установени нарушения на законовите ограничения за инвестирането на средствата на пенсионните фондове, нарушение на видовете инвестиционни инструменти, в които могат да бъдат инвестирани средствата на пенсионните фондове, както и неспазване на нормативно определените срокове за представяне на информация. За установените нарушения са съставени 6 акта за установяване на административни нарушения – два за нарушение на разпоредбите на Наредба № 9 на КФН и четири за нарушения на КСО.

В рамките на осъществявания от КФН дистанционен контрол се извършва и **мониторинг на рекламната дейност** на ПОД. Текущо се следят електронните страници на пенсионноосигурителните дружества във връзка със спазването на разпоредбите за КСО в тази насока и Изискванията към съдържанието на рекламните и писмени информационни материали на пенсионните фондове и на ПОД, утвърдени с решение на заместник – председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен

² НАРЕДБА № 9 от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партиди

надзор“. През третото тримесечие на 2005 г. бяха установени неточности в разпространяваните от някои ПОД рекламни листовки, за което са изпратени писма до представляващите ПОД за стриктно спазване на Изискванията и разпоредбите на КСО в тази област.

3.2. Проверки на място

КФН осъществява контрол върху дейността на поднадзорните лица и посредством проверки на място. Те биват планови и тематични, а също и по сигнали и жалби, получени по повод дейността на поднадзорните лица.

- **В сферата на инвестиционната дейност**

За периода юли - септември 2005 г. отдел „Дистанционен и оперативен контрол. Отчетност при инвестиционните посредници, Централен депозитар и пазари на ценни книжа“ извърши общо 7 планови и 4 ад хок проверки на дейността на **инвестиционните посредници**. В резултат на проверките бяха съставени 10 акта за установяване на административно нарушение. Също така въз основа на извършена проверка бе прекратено и производство по прилагане на ПАМ спрямо един инвестиционен посредник

През отчетния период в рамките на отдел „Дистанционен и оперативен контрол. Отчетност при публични дружества и други емитенти“ бяха приключени две проверки на място, открити в предходен период. По отношение на дейността на **публичните дружества и другите емитенти** не бяха открити или започнати нови проверки на място за периода юли – септември 2005 г.

През разглежданото тримесечие не бяха извършвани планови или други проверки на място по отношение на дейността на **колективните инвестиционни схеми и управляващите дружества**. В края на отчетния период бе започната една планова проверка, която се очаква да приключи през следващото тримесечие във връзка с дейността на едно инвестиционно дружество. Дейността на управляващото го дружество се проверява успоредно с проверката на съответното инвестиционно дружество или договорен фонд.

- **В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване**

През третото тримесечие на 2005 г. бяха извършени общо 4 тематични проверки на място, от които 3 бяха по отношение на дейността на застрахователи, а 1 засегна дейността на здравноосигурително дружество.

Проверките на място започнаха през месеците юли и август. Към края на периода и четирите проверки бяха приключени, три от които с Актове за констатации, въз основа на които бяха издадени и връчени Актове за установяване на административни нарушения и една Констативна записка, в която, на база на направените констатации, бяха отправени препоръки към дружеството.

През отчетния период на място в офисите на застрахователните брокери в София и страната бяха извършени общо 2 броя тематични проверки. Проверките започнаха през месец юли, като и двете проверки бяха приключени с Констативни записки.

В Гаранционния фонд бе извършена тематична проверка относно законосъобразността на дейността на Фонда при изплащане на предвидените в 33

обезщетения. Проверката бе открита през месец Август и приключи в края на разглеждания период. Изготвен бе доклад за резултатите от нея. Предстои да бъдат предприети мерки по изготвяне и връчване на Акт за констатации на Гаранционен фонд и съответно предприемане на необходимите и разрешени от ЗКФН и ЗЗ административни мерки.

- **В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване**

През третото тримесечие на 2005 г. КФН служителите от дирекция „Контролна дейност“ към управление „Осигурителен надзор“ приключиха пълна проверка на едно пенсионноосигурително дружество, която бе започната през второто тримесечие. Констатирани бяха нарушения на Наредбата за начина и реда за оценка на активите на пенсионните фондове и пенсионноосигурителните дружества и бяха дадени препоръки на дружеството да не допуска упълномощаване, извършвано от осигурителните посредници – физически лица, както и да засили контрола по отношение на документите, прилагани към договорите за осигурително посредничество и специално към подписване на декларациите на лицата. Също така КФН даде препоръка датата на изплащане на средствата по банков път да съвпада с датата на издаване на решението за изплащане на сума от индивидуална партида.

В рамките на отчетния период бе започната пълна проверка на едно дружество, която към 30.09.2005 г. не бе приключила.

През периода юли – септември 2005 г. бяха финализирани три тематични проверки, открити в предходен отчетен период. Те бяха във връзка със спазване на разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване, а именно изискванията за уведомяване на осигурените лица за изменения и допълнения в правилниците за организацията и дейността на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, както и за изпращане безплатно на осигурените лица на извлечения от индивидуалните партиди за предходната календарна година. По време на проверките не бяха констатирани нарушения на нормативните изисквания.

Извършени са и две тематични проверки във връзка със спазване на разпоредбите на Наредба №3³ на КФН. Установени бяха неправомерни откази за промяна на участие и за разглеждане на заявление за промяна на участие на осигурени лица от един фонд в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване. В резултат са съставени общо 25 акта за установяване на административно нарушение, от които 15 на едното пенсионно дружество и 10 на другото.

През отчетния период служители на управление „Осигурителен надзор“ на КФН извършиха и една проверка в банка–попечител. По време на проверката бе констатирано нарушение на изискванията за изпълнение на нареждане за инвестиране на активите на фондовете, за което на банката беше съставен акт за установяване на административно нарушение. Установени бяха пропуски при воденето на електронните регистри на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от едно пенсионно дружество, в съответствие с разпоредбите на Наредба №36 на БНБ за банките-попечители. На банката бяха дадени препоръки да допълни вътрешните правила и процедури за работа на сектор „Попечителски услуги на ФДПО“ с подробно описание на процедурите за осъществяване на контролната функция на банката–попечител по отношение на законосъобразността на инвестициите

³Наредба № 3 за реда и начина на промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигуреното лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество

на ФДПО с точно дефиниране на отделните служители, както и с описание на реда, по който своевременно да се констатират нарушения на КСО, извършени от страна на ПОД с цел същите да бъдат незабавно съобщавани на заместник-председателя на КФН. Бяха дадени и препоръки банката да организира воденето на електронните регистри на ФДПО в съответствие с разпоредбите на Наредба №36 на БНБ за банките–попечители, както и да се коригира съдържанието на ежедневната информация за сключените сделки, постъпили и изплатени парични средства по/от сметки на ФДПО в съответствие с дадените с писмо на КНФ инструкции.

3.3. Жалби

За периода 01.07.2005 г – 30.09.2005 г. бяха подадени общо 163 броя жалби срещу **инвестиционни посредници**, повечето от които засягат проблеми, свързани с неправомерно разпореждане от инвестиционни посредници, в частност от техни служители, с ценни книжа, компенсаторни инструменти и инвестиционни бонове на физически лица. Значителна част от извършваните през периода проверки бяха по повод на подадени в КФН жалби – 40 документални проверки на инвестиционни посредници, 17 от които по повод липсващи инвестиционни бонове, 13 във връзка с липсващи акции, 4 – за компенсаторни инструменти и 6 за наличностите от ценни книжа по сметка на физическите лица.

При съмнения за измами и престъпления КФН сезира органите на Прокуратурата, Агенцията за финансово разузнаване и Дирекция „Национална служба полиция“.

През изтеклия период бяха извършени проверки на наличните в КФН документи и информация в резултат на постъпили в КФН сигнали, жалби и писма, запитвания и други по повод дейността на **публичните дружества и другите емитенти** на ценни книжа, след което бяха изготвени 31 писма, с които съответните лица са уведомени за резултатите от проверката. Същевременно бяха изпратени 182 писма, изискващи информация от поднадзорните лица, както и 64 писма до институции, в т.ч. съд, прокуратура, ЦД, БФБ, БНБ и др.

В рамките на разглеждания период е подадена една жалба от гражданин срещу **инвестиционно дружество** в качеството му на бивш приватизационен фонд.

За периода 1 юли – 30 септември 2005 г. в КФН постъпиха общо 135 жалби срещу застрахователи, от които 7 са срещу застрахователи в ликвидация и 2 срещу Гаранционния фонд. В сравнение със същия период за миналата година броят на жалбите е двойно по-нисък.

Едно застрахователно дружество има преобладаващ дял в постъпилите жалби през разглеждания период.

За разглеждания период не постъпиха жалби срещу здравноосигурителни дружества.

В областта на допълнителното пенсионно осигуряване през третото тримесечие на 2005 г. в КФН постъпиха общо 404 жалби. Най – голяма част от тях - 192 броя - бяха относно прехвърляне на осигурени лица, без тяхното знание, от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго **пенсионноосигурително дружество**. Друга значителна част от лицата, подали жалби, заявяват, че се отказват от подаденото заявление за прехвърляне и няма да подпишат осигурителния договор – 185 лица. Тринадесет жалби са подадени от лица, които уведомяват КФН, че са подписали едновременно заявленията за промяна на участие и осигурителния договор. Също така в рамките на разглежданото тримесечие постъпиха

жалби, в които се изразява несъгласие с постановени откази за разглеждане на подадени заявления за промяна на участие във фонд за допълнително пенсионно осигуряване, както и такива за дублиране на заявления за първоначален избор на пенсионен фонд. За периода юли – септември бяха подадени и три жалби за оказване на натиск от работодател или служител на дружество.

По всички жалби бяха изискани обяснения от съответните пенсионноосигурителни дружества, както и допълнителни документи, след което бе отговорено на жалбоподателите в нормативно установения срок.

През третото тримесечие на 2005 г. в КФН постъпиха 32 сигнала и запитвания в сферата на допълнителното пенсионно осигуряване. В една част от тях се иска тълкуване на разпоредбите на Наредба №3, а в други се посочват нарушения на Наредба №3, както и на изискванията към рекламните и писмените информационни материали, разпространявани от пенсионноосигурителните дружества.

По постъпилите сигнали бяха извършени проверки на място в съответните пенсионноосигурителни дружества. Съобразно резултатите от тях бяха предприети необходимите действия. По отправените запитвания бяха изготвени отговори до пенсионноосигурителните дружества. Същевременно бяха изпратени 23 сигнала до прокуратурата и органите на МВР.

4. Принудителни административни мерки и административни наказания

- **В сферата на инвестиционната дейност**

За периода юли - септември 2005 г. в резултат от извършените проверки на **инвестиционни посредници** бяха издадени 10 акта за констатиране на *административно нарушение*. Седем от тях бяха съставени за нарушения на чл. 12 от Наредба №1⁴, в т.ч. липса на договор между инвестиционния посредник и клиента, липса на декларация за проверка на самоличността на клиента, липса на заверка от лице за вътрешен контрол дали договорът и декларацията съответстват на законовите изисквания. Останалите три акта бяха съставени при констатиране на нарушения на чл. 17, ал. 1 на Наредба №1, а именно неподписване на всички необходими документи при подписване на договора между инвестиционния посредник и клиента.

Същевременно въз основа на извършена проверка през разглеждания период бе прекратено открито производство за прилагане на *принудителна административна мярка* спрямо един инвестиционен посредник. Комисията взе решение за прекратяване на образуваното административно производство за отнемане на издадения лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник на едно дружество.

За периода юли – септември 2005 г. в сферата на дейност на **инвестиционните и управляващите дружества** няма съставени актове за установяване на административно нарушение. Също така няма открити или прекратени процедури по прилагане на ПАМ.

През разглежданото тримесечие в резултат от извършвания превантивен контрол върху дейността на **публичните дружества и други емитенти** на ценни книжа бяха открити общо 216 процедури по прилагане на ПАМ, 109 от които бяха прекратени поради отпадане на основанието. Преобладаваща част от производствата (161) бяха открити поради констатирани непълноти и несъответствия в отчетите на дружествата за първото тримесечие на 2005 г.

За периода юли – септември на публични дружества и емитенти бяха приложени общо 54 ПАМ, най-голяма част от които по повод нарушения във връзка със свикване на общото събрание на акционерите, както и за отстраняване на непълноти и несъответствия в годишния отчет за 2004 г. От приложените 54 ПАМ, 15 са открити в предходен период, а 39 – през отчетния.

Две от откритите през отчетния период процедури по прилагане на ПАМ продължават след 30.09.2005 г.

В резултат от осъществения от комисията контрол, също така на публични дружества и други емитенти бяха съставени 30 акта за *установяване на административно нарушение*. Най-голяма част от тях са съставени поради констатирани нарушения в реда на свикване и провеждане на общото събрание на акционерите, както и за непредставяне на тримесечни отчети в законоустановения срок.

⁴ Наредба № 1 за изискванията към дейността на инвестиционните посредници

- **В сферата на застраховането и доброволното здравно осигуряване**

По повод постъпили жалби на застраховани лица, във връзка с отказано от застраховател плащане по предявени претенции по сключени застрахователни договори, на основание прекратяване на застрахователните договори, поради неплащане на текуща разсрочена премия, на застрахователното дружество бе наложена *принудителна административна мярка*.

В резултат на извършените през периода тематични проверки не бяха наложени имуществени санкции и глоби на застрахователите, здравноосигурителните дружества и на представляващите ги лица.

През отчетния период не са налагани имуществени санкции и глоби на застрахователни брокери и застрахователни агенти.

- **В сферата на допълнителното пенсионно осигуряване**

През отчетния период от дирекция „Контролна дейност“ бяха съставени 32 акта, с които бяха констатирани 144 нарушения на нормативни разпоредби по допълнително пенсионно осигуряване.

При упражнявания дистанционен контрол бяха съставени *6 акта за установяване на административни нарушения*. Четири акта бяха съставени за констатирани нарушения на изискванията за инвестиране на средствата на ФДПО - два акта бяха съставени за инвестиране на активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване в инвестиция, нерегламентирана в КСО, един акт за инвестиране на средства от универсалните и професионални пенсионни фондове в ценни книжа, издадени от пенсионноосигурителното дружество, което ги управлява, или от свързани с него лица, както и един акт за нарушаване на изискването ПОД да инвестира до 5 на сто от активите на универсалния и на професионалния пенсионен фонд в ценни книжа, издадени от едно дружество. За неспазване на нормативно определения срок за предоставяне на определени документи в КФН бяха съставени два акта за установяване на административно нарушение – един за закъснение на представяне на ежедневната справка за стойността на нетните активи, броя дялове и за стойността на един дял на всеки управляван фонд за допълнително пенсионно осигуряване и един за неспазване срока, в който в КФН се представя прилаганата през 2005 г. счетоводна политика от дружеството и управляваните от него ФДПО.

В резултат на извършените тематични проверки на място в пенсионните дружества през третото тримесечие на 2005 г. бяха съставени 25 акта за установяване на административни нарушения, като всички са свързани с неправомерни откази за промяна на участие и за разглеждане на заявление за промяна на участие на осигурени лица от един фонд в друг съответен фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване. През същия период беше съставен и един акт за установено административно нарушение на банка-попечител, във връзка с неправомерно инвестиране на активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

През разглеждания период са приложени четири ПАМ на четири ПОД, с които са дадени седемнадесет задължителни предписания. ПАМ са приложени във връзка с нарушаване на инвестиционните ограничения, регламентирани в КСО и във връзка с нарушаване на реда за прехвърляне и промяна на участие на осигурени лица от един в друг съответен ФДПО, регламентиран в Наредба №3 на КФН.

През отчетния период заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“ издаде 27 наказателни постановления, с които наложи глоби на обща стойност 31 хил. лв. и една имуществена санкция от 10 хил. лв.

III. Обзор на небанковия финансов сектор за периода юли - септември 2005 г.

5. Инвестиционна дейност

Борсова търговия. Публични дружества и други емитенти на ценни книжа

През периода 1 юли – 30 септември 2005 г. българския капиталов пазар продължава възходящия си тренд на развитие започнал в края на предходното тримесечие. За това свидетелстват стойностите на показателите, характеризиращи неговото състояние.

Към 30 септември 2005 г. пазарната капитализация на БФБ - София надминава 9 млрд. лв., като отбелязва силен ръст на годишна база. Основна причина за това е повишаването на цените на повечето активно търгувани емисии, както и регистрирането на пода на борсата на нови и качествени емисии. Показателно за развитието на фондовия пазар през периода е достигането и дори превишаване на отчетените през февруари най-високи исторически стойности на пазарна капитализация на дружествата търгувани на БФБ – София.

Пазарна капитализация на БФБ – София към 30.09.2004 г. и 30.09.2005 г.

	Към 30.09.2004 г. (в хил. лв.)	Към 30.09.2005 г. (в хил. лв.)	Годишен ръст
ОФИЦИАЛЕН ПАЗАР А	33 653	128 187	280,90%
ОФИЦИАЛЕН ПАЗАР В	341 084	797 402	133,78%
ОФИЦИАЛЕН ПАЗАР С	647 930	1 502 133	131,84%
ОФИЦИАЛНИ ПАЗАРИ – ОБЩО	1 022 667	2 427 722	137,39%
НЕОФИЦИАЛЕН ПАЗАР	2 541 691	6 814 535	168,11%
ОБЩО	3 564 358	9 242 257	159,30%

Нарастването на капитализацията в рамките на разглеждания период е 9,08%, което обаче до голяма степен е свързано със занижаване на нейните стойности в края на юни, когато от търговия бе отписано едно от най-големите дружества търгувани на българския фондов пазар – „Лукойл Нефтохим - Бургас“. Близко четирикратен ръст на капитализацията на годишна база е отчетен на Официален пазар сегмент „А“, основна причина за което е регистрирането за търговия на този сегмент на „Индустиален Холдинг България“ с пазарна капитализация в края на септември - 82 543 хил. лв. Съществено нарастване е отчетено и на неофициалния пазар, дължащо се главно на качването на този пазар през януари на „Българската телекомуникационна компания“ /БТК/, чиято пазарна капитализация към 30 септември достига 3 176 413 хил. лв.

През отчетния период реализираните на борсата оборот и брой сделки бележат значителен ръст на годишна база. В сравнение обаче с предходното тримесечие, без да се отчита много по-големия спад на блоковата търговия, реализираните през периода обеми и обороти регистрират намаление от близо 20%, а броя сделки - близо 25%. Тъй като движението на пазара през разглежданото тримесечие е възходящо, то спадът в търговията, може да бъде свързан единствено с традиционното затишие на борсовата активност, характерно за участниците на пазара през летните месеци.

Резултати от търговията на БФБ – София за периода 01.07.2005г. – 30.09.2005г.

Пазар	Обем (лотове)		Оборот (лв.)		Сделки (бр.)	
	01.07-30.09 2005 г.	Ръст на годишна база	01.07-30.09 2005 г.	Ръст на годишна база	01.07-30.09 2005 г.	Ръст на годишна база
Официален пазар, Сегмент А	2 248 819	15 932,07%	8 080 933	19 057,76%	4 281	213 950,0%
Официален пазар, Сегмент В	968 700	-2,71%	6 772 472	83,10%	1 598	106,73%
Официален пазар, Сегмент С	7 822 349	-40,51%	41 009 939	-1,17%	17 957	180,23%
Официален пазар, корпоративни облигации	5 749	-22,43%	6 185 449	-20,56%	49	-30,99%
Неофициален пазар на акции	19 299 451	46,98%	164 160 977	359,44%	23 115	257,26%
Неофициален пазар на облигации	28 905	465,99%	48 851 301	384,30%	124	74,65%
Неофициален пазар на компенсаторни инструменти	28 093 115	-70,20%	19 569 055	-14,34%	4 221	-46,56%
Неофициален пазар на други ЦК	781 898		185 447		149	
Блокови и други договорени сделки	10 437 292	-79,79%	15 024 973	-11,05%	66	-2,94%
Първичен пазар на акции	645 731	101,98%	2 782 070	160,88%	72	-56,89%
Първичен пазар на др. ЦК	300 000		226 765		55	
Общо:	70 632 009	-59,23%	312 849 381	136,77%	51 687	137,51%

През третото тримесечие на 2005 г. обемът, оборотът и броят сделки, сключени на пазарен сегмент „А“ на официалния пазар на акции реализират огромен ръст на годишна база, за което допринася високият интерес към регистрираната на този сегмент през месец април емисия акции на „Индустиален Холдинг България“. Оборотът и броят на сключените сделки на пазарен сегмент „В“ нарастват близо два пъти в сравнение с отчетените за същия период на 2004 г. Търговията с акции на сегмент „С“ е отново с най-съществен принос за реализираните обеми и обороти на официалния пазар през периода.

За същественото повишаване през последните 12 месеца на реализираните обем и оборот на неофициалния пазар на акции в най-голяма степен допринася регистрирането за вторичната търговия на този пазар на БТК. Отчетените оборот и брой сделки на неофициалния пазар на акции представляват съответно 52,47% и 44,72% от общо реализираните на борсата за разглежданото тримесечие. Това е и

основна причина снижаването на оборота на този пазар, спрямо предходното тримесечие, да доведе до спад в отчетените обороти на цялата борса.

През периода 1 юли – 30 септември 2005 г. инвестиционният интерес към регистрираните емисии на **неофициалния пазар на облигации** отбелязва значително нарастване за последните 12 месеца, за разлика от емисиите регистрирани на **официален пазар на корпоративни облигации**, при които се отчита спад в активността на търговията, в сравнение със същия период на предходната година. Спрямо второто тримесечие на 2005 г. оборотът и обемът на търговия с облигации на неофициалния пазар регистрират ръст от около 40%, докато отчетените обороти и обеми на официалния пазар намаляват с близо 70%. Броят на сделките и на двата регулирани облигационни пазари се понижават, в сравнение с предходното тримесечие, като се установяват на много ниски равнища.

Обемът на търговия и броят сделки на **неофициалния пазар на компенсаторни инструменти** отчитат съществен спад, в сравнение с третото тримесечие на предходната година. Основна причина за това е изключително високият интерес към реституционните книжа през втората половина на 2004 г., предвид новините за приватизация срещу компенсаторни инструменти на държавните дялове от БТК и други атрактивни предприятия. Значителен спад е отчетен и спрямо второто тримесечие на 2005 г., като обемът и оборотът намаляват с близо 50%, а броят сделки - с над 70%.

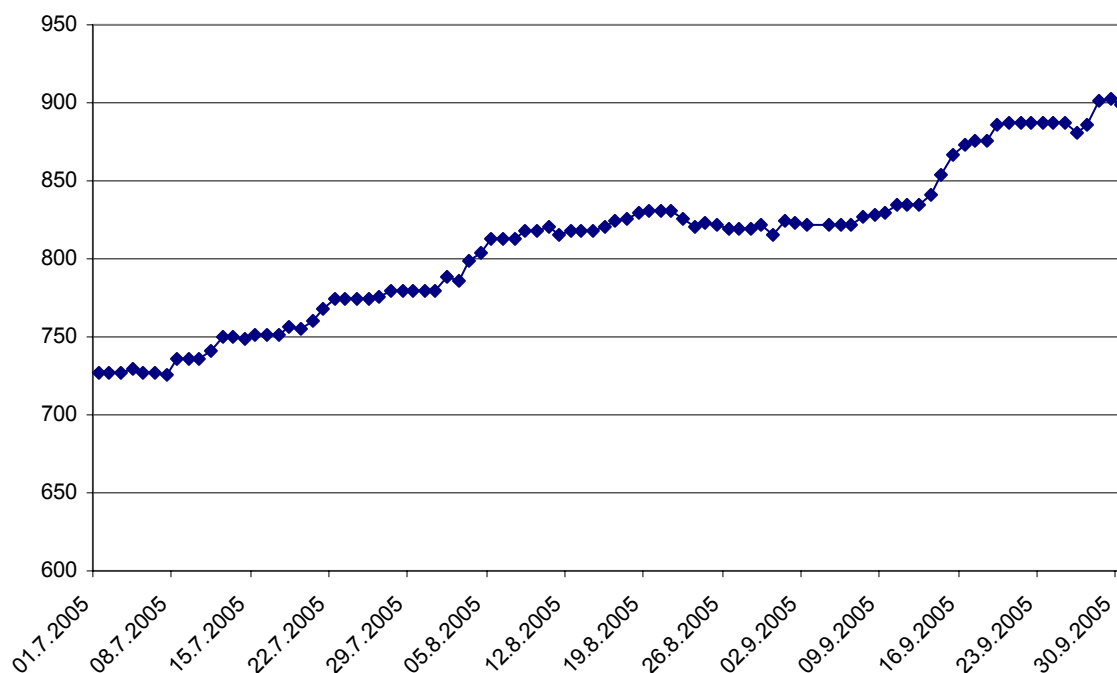
През разглеждания период е отчетено съществено занижаване, спрямо третото тримесечие на предходната година, на изтъргуваните лотове при осъществяването на **блокови и други договорени сделки**. Тези сделки обаче не са особено показателни за търговията на борсата, поради факта, че цените на които се сключват се определят и от непазарни механизми.

През отчетното тримесечие за търговия на **първичен пазар на акции** са регистрирани емисиите акции на „Интерлоджик лизинг“ АД и „Стърджан Акуафармс България“ АД. Реализираните обем и оборот на търговия през периода са над 2 пъти по-големи от регистрираните през третото тримесечие на 2004 г., когато бе осъществено първото първично публично предлагане на БФБ – София от интернет компанията „Инвестор БГ“.

За оживлението на **първичния пазар на други ценни книжа** влияние през периода оказва предлагането на емисии права за закупуване на акции от увеличението на капитала на дружествата със специална инвестиционна цел „Парк“ АДСИЦ и „Аванс Терафонд“ АДСИЦ, извършващи секюритизация на недвижими имоти.

След достигане на рекордни стойности от края на февруари, официалният борсов индекс **SOFIX** установява низходящ тренд на развитие, който прекъсва в края на юни. През третото тримесечие се наблюдава стабилизиране цените на акциите на дружествата включени в изчисляването му и активизиране на търговията. Индексът стартира от 727,16 пункта в началото на юли и приключва отчетния период при ниво 898,38. Въпреки отчетеният ръст от 23,55% индекса все още не може да достигне историческия връх от 932.44 пункта, регистриран на борсовата сесия от 25 февруари.

Движение на индекса SOFIX за периода 01.07.2005 г. – 30.09.2005 г.

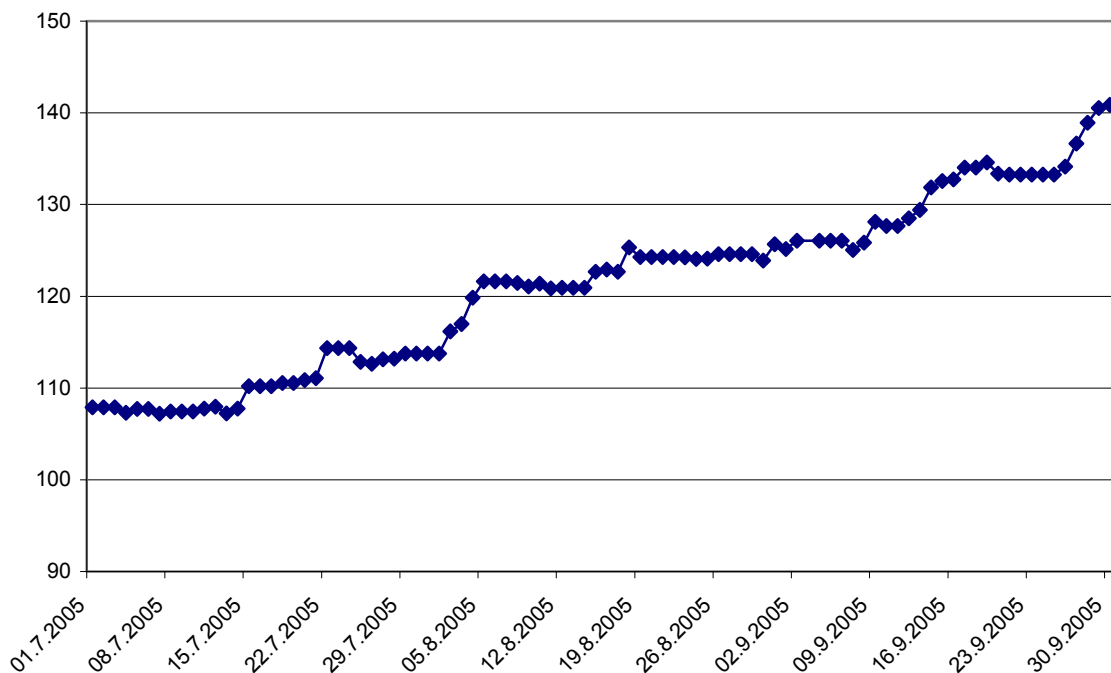
Въз основа на текущите финансови резултати, капитала и нетната стойност на активите на публичните дружества, включени в индекса SOFIX, са изчислени характеризиращи акциите им показатели. Броят на компаниите, включени в изчислението на SOFIX, след отписването на „Лукойл Нефтохим - Бургас“, става 12, като през периода отпадналото дружество не е заменено с друго.

Финансови показатели на публичните дружества, включени в индекса SOFIX, за периода юли - септември 2005 г.

Наименование на дружеството	Сума на актива	Текущ финансов резултат	Общо приходи от дейността
Албена АД (ALB)	338 721	24 597	79 942
Биовет АД (BIOV)	146 330	1 689	46 556
Благоевград-БТ АД (BLABT)	253 411	32 812	155 222
Булгартабак Холдинг АД (BTH)	70 169	14 532	36 864
ДЗИ АД (DZI)	няма отчет		
Златни пясъци АД (ZLP)	148 707	2 001	17 674
Неохим АД (NEOH)	123 806	9 824	140 967
Оргахим АД (ORGH)	48 079	2 824	59 086
Петрол АД (PET)	337 481	8 359	416 542
Слънчев бряг АД (SLB)	112 731	165	15 531
Софарма АД (SFARM)	36 934	26 575	109 265
ТБ Централна кооперативна банка АД (CCB)	726 958	4 439	33 736

През февруари 2005 г. бе въведен нов индекс BG-40, за чието изчисляване се използват единствено цените на акциите, включени в него, а не броят на акциите от всяка емисия. Изчисляването му започва от ниво 100 пункта. В средата на март индексът достига рекордна стойност от 133,36 пункта, след което се наблюдава корекция надолу, която го отвежда до ниво 101,37 на борсовата сесия от 22 юни. В началото на разглежданото тримесечие BG-40 стартира от стойност 107,88 пункта и отчита ръст от 30,58% в рамките на периода. В края на септември индексът регистрира нов исторически връх, достигайки ниво от 140,87 пункта.

Движение на индекса BG40 за периода 01.07.2005 г. – 30.09.2005 г.

В BG-40 са включени акциите на 40-те дружества с най-голям брой сделки през последните 6 месеца. Броят на дружествата не се променя и ако ликвидността на някое от дружествата намалее, то отпада от индекса и се замества от друго. Първата корекция е направена 6 месеца след старта на индекса. След проведено заседание на Съвета на директорите на БФБ - София АД от 2 август някои от компаниите, участващи в изчислението му, са заменени от други – с по-голяма ликвидност. От индекса отпадат дружествата „ДЗИ“ АД, „Проучване и добив на нефт и газ“ АД, „Инвестор.Бг“ АД, „Аванс Инвест“ АД, „Блгоевград-БТ“ АД, „Булгартабак Холдинг“ АД, „Фазерлес“ АД и „София-БТ“ АД, а се включват „Българска Телекомуникационна Компания“ АД, „Кораборемонтен завод Одесос“ АД, „Индустириален Капитал Холдинг“ АД, „Холдинг Кооп-Юг“ АД, „Полимери“ АД, „Развитие Индустрия Холдинг“ АД, „Мел Инвест Холдинг“ АД и „Хидравлични елементи и Системи“ АД.

**Финансови показатели за третото тримесечие на 2005 г. на
публичните дружества, включени в индекса ВГ40**

Наименование на дружеството	Сума на актива	Текущ финансов резултат	Общо приходи от дейността
Албена АД-к.к. Албена (ALB)	338 721	24 597	79 942
Албена Инвест Холдинг АД-к.к. Албена (ALBHL)	64 812	1 118	1 684
Алкомет АД-Шумен (ALUM)	146 383	-3 894	93 612
БАЛКАНТУРИСТ ЕЛИТ АД /ЕМ ДЖИ Елит Холдинг АД-София (MGENH)/	18 379	486	540
Биовет АД-Пещера (BIOV)	146 330	1 689	46 556
Българска телекомуникационна компания АД-София (BTC)	1 621 028	176 494	768 524
Българска Холдингова Компания АД-София (BHC)	46 257	2824	5 153
Доверие Обединен Холдинг АД-София (DOVUHL)	28 858	2 092	3 192
Златни пясъци АД-Варна (ZLP)	148 707	2 001	17 674
ИД Златен лев АД-София (LEV)	8 003	437	1 129
Индустриален Капитал Холдинг АД-София (НИКА)	5 302	280	483
Индустриален Холдинг България АД-София (IHLBL)	41 632	7 460	8 553
Катекс АД-Казанлък (KTEX)	55 584	274	16 894
Кораборемонтен завод Одесос АД-Варна (ODES)	46 845	6 910	28 343
Кремиковци АД-София (KREM)	няма отчет		
М+С хидравлик АД-Казанлък (MCH)	33 938	2 696	41 125
Мел Инвест Холдинг АД-Сливен (MELHL)	25 327	8	795
Неохим АД-Димитровград (NEOH)	123 806	9 824	140 967
Оргахим АД-Русе (ORGH)	48 079	2 824	59 086
Петрол АД-София (PET)	337 481	8 359	416 542
Полимери АД-Девня (POLIM)	82 472	5 251	29 823
Развитие Индустрия Холдинг АД-София (RAZHL)	3 081	-16	297
Ривиера АД-Варна (RIVR)	40 922	459	9 024
Св Св. Константин и Елена Холдинг АД-Варна (SKELN)	26 239	843	2 223
Северкооп Гъмза Холдинг АД-София (GAMZA)	12 475	741	1 007
Синергон Холдинг АД-София (PETHL)	41 201	2 153	3 857
Слънчев бряг АД-к.к.Слънчев бряг (SLB)	112 731	165	15 531
Софарма АД-София (SFARM)	36 934	26 575	109 265
Спарки Елтос АД-Ловеч (ELTOS)	75 338	134	30 321
Стара планина Холд АД-София (CENHL)	26 998	3 000	170
ТБ ДЗИ банк АД-София (RXB)	1 028 000	2 483	31810
ТБ Централна кооперативна банка АД-София (CCB)	726 958	4 439	33 736
ТК-ХОЛД АД-София (TCH)	11 046	-51	377
Хидравлични елементи и системи АД-Ямбол (HES)	17 485	1 808	34 343
Химко АД-Враца (НИМКО)	Несъстоятелност		
Холдинг Варна-А АД-Варна (HVAR)	5 389	2 406	2 658
Холдинг Кооп-Юг АД-София (HUG)	2 151	49	51
Холдинг Света София АД-София (HSOF)	7 615	-436	253
Черноморски Холдинг-Бургас (NEFTHL)	13 207	-231	148

В рамките на третото тримесечие от търговия на БФБ – София са свалени 4 емисии акции и 5 емисии други ценни книжа. Същевременно на пода на борсата са качени 4 нови емисии акции, 6 емисии облигации и 7 емисии други ценни книжа, като 2 от тях са регистрирани на първичен пазар, а останалите на неофициален пазар. С това търгувани на фондовата борса към края на септември 2005 г. са общо 394 емисии, от които 343 емисии акции, 45 емисии облигации и 6 емисии други ценни книжа. На

неофициалния пазар се търгуват 309 емисии акции и 36 емисии облигации. Причина за големия брой емисии ценни книжа, регистрирани за търговия на този пазар, са понижените изискванията за брой акционери, дял от емисията, притежание на миноритарни акционери и др. Неофициалния пазар е предпочитан и заради по-ниските такси за обслужване и регистрация. През полугодieto на официалния пазар се търгуват едва 34 емисии акции и 9 емисии облигации.

През разглеждания период се наблюдава запазване на широкото прилагане и засилен интерес към интернет базираното приложение COBOS (Client Order Book Online System). Чрез него се следи търговията на БФБ - София он-лайн и се подават поръчки за сключване на сделки, които след потвърждение на борсов посредник се въвеждат в системата за търговия на фондовата борса.

Динамиката в подадените поръчки и сключените сделки чрез системата за търговия COBOS през трето тримесечие на 2004 и 2005 г.

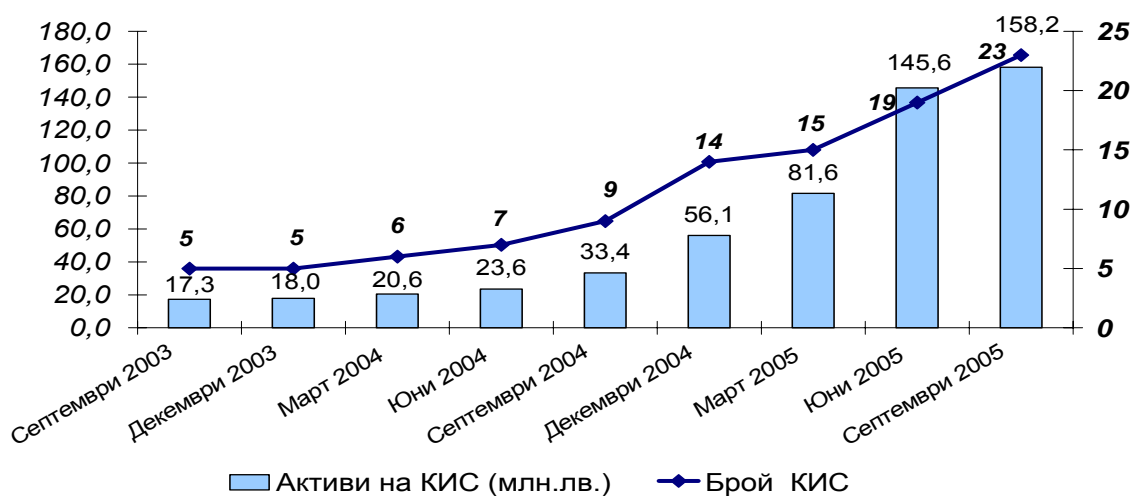

Колективни инвестиционни схеми и управляващи дружества

Към края на септември 2005 г. функционират 12 управляващи дружества, 10 инвестиционни дружества, 3 местни и 3 чуждестранни договорни фонда, както и 10 акционерни дружества със специална инвестиционна цел.

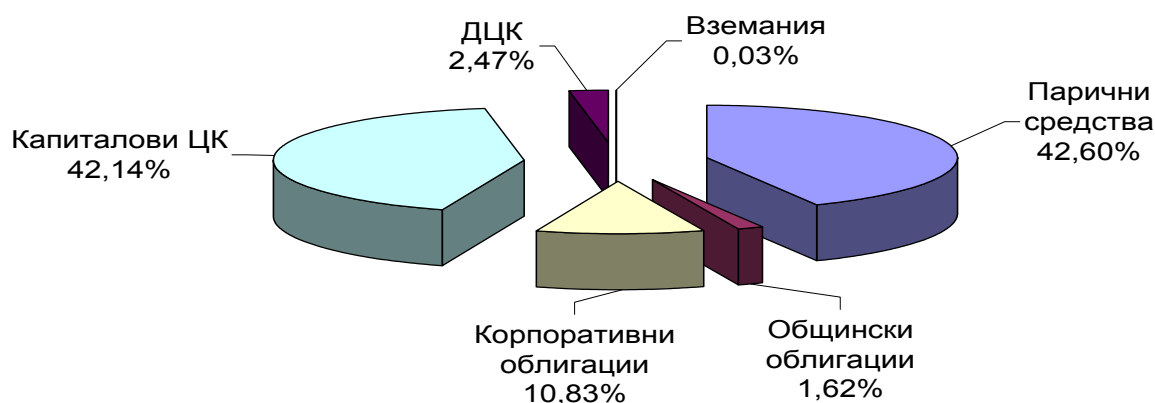
Значителният интерес, който се наблюдава през последната година към учредяване на колективни инвестиционни схеми, се запазва и през разглежданото тримесечие. С измененията и допълненията на ЗППЦК, с които се въвежда договорния фонд, вниманието се насочва към този нов тип колективна инвестиционна схема като само за третото тримесечие на 2005 г. КФН издаде 3 разрешителни на управляващи дружества за организиране и управление на договорен фонд.

Изменение на броя и размера на активите на колективните инвестиционни схеми (КИС)

Към 30.09.2005 г. два от *договорните фондове*, балансираният фонд „Сентинел-Принсипал“ и агресивният фонд „Ти Би Ай Динамик“, са натрупали активи, възлизащи на обща стойност от 1 702 хил. лв. Техните пазарни дялове спрямо размера на активите са съответно 30,38% и 69,62%. Към 30 септември 2005 г. консервативният фонд „ДСК Стандарт“ все още не предлага дяловете си и съответно няма натрупани активи.

Структура на активите на договорните фондове към 30.09.2005 г.

Поради скорошното учредяване на първите *договорни фондове*, структурата на агрегирания инвестиционен портфейл на фондовете все още обхваща малко инструменти. Докато агресивният фонд насочва по-голямата част от активите си към капиталови ценни книжа, стремейки се към по-висока доходност, балансираният договорен фонд разпределя активите си по-равномерно между инвестиционните алтернативи с цел да намали риска. Към края на септември 2005 г. договорните фондове все още не са насочили средства към определени инвестиционни инструменти като ипотечни облигации, евро облигации, чуждестранни ценни книжа, както и компенсаторни записи.

Тъй като през разглежданото тримесечие няма новолицензирани **инвестиционни дружества**, към 30 септември 2005 г. техният брой остава 10. Осем от тях са от отворен тип, а останалите две – от затворен тип. Активите им достигат 81 767 хил. лв., с което бележат 209,7% ръст на годишна база. В рамките на отчетния период обаче нарастването е едва 12,19%, което очертава забавяне в ръста на активите на инвестиционните дружества. Въвеждането на алтернативен тип колективна инвестиционна схема – договорния фонд – пренасочва част от инвеститорите, които иначе биха се насочили към инвестиционните дружества.

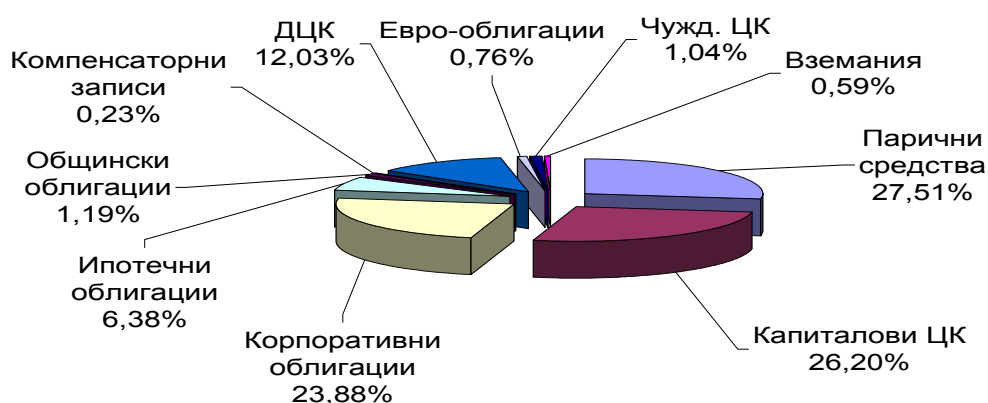
Инвестиционните дружества от отворен тип притежават силно преобладаващ **пазарен дял** от общите активи на всички инвестиционни дружества, който към края на третото тримесечие на 2005 г. възлиза на 93,02%. Причина за това е както по-големия брой на този тип инвестиционни дружества, така и по-голямата ликвидност на акциите им.

През третото тримесечие на 2005 г. характерно високата **концентрация** за пазара на услуги, предлагани от инвестиционните дружества, слабо намалява. Към 30 септември 2005 г. две инвестиционни дружества държат 49,32% от активите на всички инвестиционни дружества (при 51,21% към края на юни) и 53,01% от активите на дружествата от отворен тип (при 55,35% към края на юни).

Двете инвестиционни дружества от затворен тип притежават едва 6,98% от общите активи на инвестиционните дружества, обхващайки 5 706 хил. лв. Липсва балансираност на разпределението на дяловете и между двете дружества, тъй като едното обхваща 76,65% от активите на инвестиционните дружества от затворен тип.

Структурата на активите на инвестиционните дружества се характеризира със сравнително висок относителен дял на паричните средства, който значително надхвърля нормативно изискуемите 10%. Все пак в рамките на отчетния период този дял намалява от 32,24% на 27,51%. Същевременно частта от паричните средства, която дружествата държат под формата на депозити нараства съществено – ако към юни 2005 г. относителният дял на банковите депозити в активите на инвестиционните дружества е 15,99%, то към септември този дял възлиза на 23,50%.

Структура на активите на инвестиционните дружества към 30.09.2005 г.

В рамките на третото тримесечие на 2005 г. се увеличават относителните дялове на активите на инвестиционните дружества, държани под формата на облигации, капиталови и чуждестранни ценни книжа, за сметка на намаляващите дялове на инвестициите в ДЦК, евро-облигации, компенсаторни записи и вземания.

Всяко дружество избира структура на активите в зависимост от предпочитанията си към риск и възвръщаемост на целевата група инвеститори, към която се насочва. В зависимост от това инвестиционните дружества могат да се разделят на три групи – агресивни, балансирани и консервативни. Сред инвестиционните дружества от отворен тип има четири балансирани, две консервативни и две агресивни дружества.

В резултат на различната инвестиционна структура **възвръщаемостта на активите**⁵ на инвестиционните дружества от отворен тип, реализирана към края на септември 2005 г. се движи в широк диапазон. За отделните дружества показателят заема стойности между 5,03% и 32,03%. Същевременно печалбата на една акция варира от -0,63 лв. до 8,44 лв., а печалбата на един лев – от -0,01 лв. до 0,19 лв.

За отчетния период двете инвестиционни дружества от затворен тип реализират възвръщаемост от 3,64% и 19,58%, както и печалба на една акция от 0,27 лв. и 0,20 лв. съответно.

Към 30 септември 2005 г. функционират 12 **управляващи дружества**, като едно от тях все още няма сключен договор за управление. Две от управляващите дружества управляват активите на инвестиционно дружество и договорен фонд - „БенчМарк Асет мениджмънт“ АД, чиито колективни инвестиционни схеми са още в процес на лицензиране и „Ти Би Ай Асет мениджмънт“ ЕАД. Други две дружества, „Сентинел Асет мениджмънт“ АД и „ДСК Управление на активи“ ЕАД, управляват по два договорни фонда, по един от които е в процес на лицензиране. УД „Елана фонд мениджмънт“ АД има сключени договори за управление с две инвестиционни дружества, а останалите шест дружества имат сключен договор с по едно инвестиционно дружество. Активите, управлявани от дванадесетте управляващи дружества, към 30 септември 2005 г. възлизат на 109 776 хил. лв.

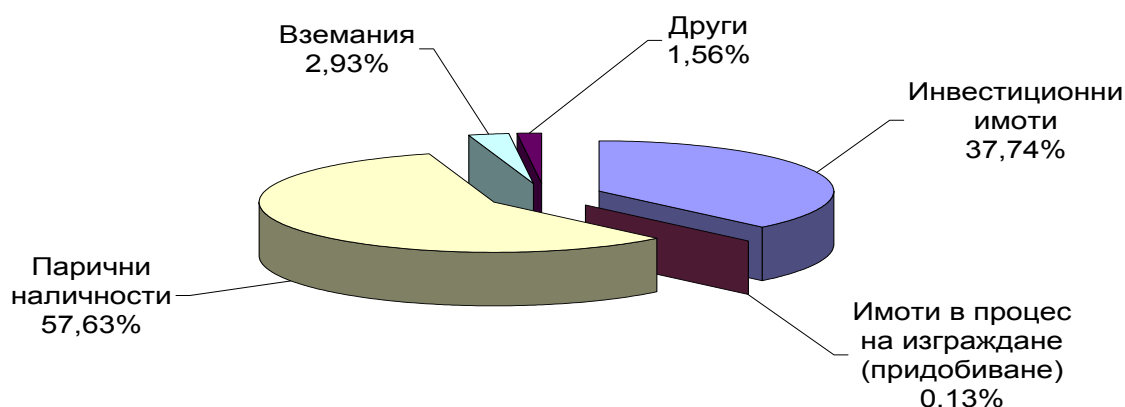
Стойността на активите на десетте **акционерни дружества със специална инвестиционна цел** в края на септември 2005 г. възлиза на 74 767 хил. лв. В деветте дружества, специализиращи в секюритизация на недвижими имоти, са концентрирани 91,87% от активите на всички дружества със специална инвестиционна цел. Единственото дружество, което извършва секюритизация на вземания обхваща останалите 8,12% от активите.

Нарастващият през последната година брой на акционерните дружества със специална инвестиционна цел, извършващи секюритизация на недвижими имоти, е фактор, водещ до **деконцентрация** на пазара. Въпреки това, понеже повечето дружества са лицензирани сравнително скоро, към края на третото тримесечие на 2005 г. концентрацията на този пазар е все още висока – две дружества държат 60,96% от активите на всички дружества от този тип.

На пазара на услуги, предлагани от акционерните дружества със специална инвестиционна цел, се забелязва значителен **чуждестранен интерес** – дружеството, извършващо секюритизация на вземания, е учредено с чуждестранен капитал. В капитала на четири от дружествата, осъществяващи секюритизация в недвижими имоти, има чуждестранно участие – „И АР ДЖИ Капитал-1“ АД, „БенчМарк Фонд Имоти“ АД, „Прайм пропърти БГ“ АД и „Фонд за недвижими имоти България“ АД. Последните две дружества имат повече от 50% чуждестранно участие в капитала.

⁵ Определя се като отношение на (настоящата стойност на една акция към 30.09.2005 г. – настоящата стойност на една акция към 31.12.2004 г.) и настоящата стойност на една акция към 31.12.2004 г.

Структура на активите на акционерните дружества, извършващи секюритизация в недвижими имоти, към 30.09.2005 г.

Към 30 септември 2005 г. само едно от дружествата, извършващи секюритизация в недвижими имоти, притежава имоти в процес на изграждане. Структурата на активите на дружествата се отличава с преобладаващ дял на паричните наличности, но този дял постепенно намалява като само в рамките на разглежданото тримесечие се свива от 62,28% до 57,63%. Същевременно нараства относителният дял на инвестиционните имоти, който през юни е 34,09%. При анализа на структурата на активите, трябва да се вземе предвид факта, че половината дружества са учредени през 2005 г.

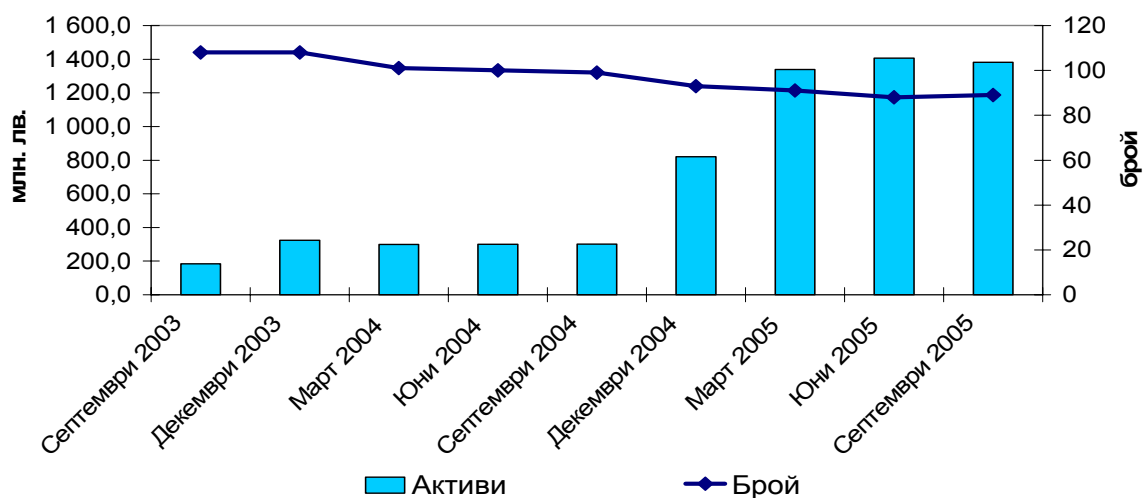
Възвръщаемостта на активите на дружествата, специализиращи в недвижими имоти, варира значително като към края на третото тримесечие на 2005 г. тя се движи между -10,56% и 734,54%. Печалбата на една акция заема стойности между -0,04 и 64,68 лв.

Инвестиционни посредници

В публичния регистър на КФН към 30.09.2005 г. са вписани 88 инвестиционни посредника, от които 29 банки. От 59 инвестиционни посредника, получили лиценз от КФН за извършване на дейност, 30 имат издадено разрешение за извършване на сделки и в чужбина.

В резултат от протичащият етап на поэтапното увеличение на минималния изискуем капитал, предвиден в Наредба № 6 за капиталовата адекватност и ликвидността на инвестиционните посредници, се наблюдава намаляване в броя на инвестиционните посредници и същевременно нарастване на активите им. Процесът по увеличение на минималния изискуем капитал приключва в края на 2005 г. и последното изменение засяга само групата на инвестиционните посредници, чийто предмет на дейност включва и сделки с ценни книжа за собствена сметка и/или поемане на емисии на ценни книжа. По тази причина изменението на броя и активите на посредниците става все по умерено и плавно. Конкретно през третото тримесечие на 2005 г. не се забелязва изменение в броя на посредниците, а същевременно и общия размер на активите им се запазва относително непроменен.

Изменение на общия размер на активите и броя на инвестиционните посредници към 30 септември 2005 г.

Пазарът на услуги, предлагани от инвестиционните посредници, се характеризира с особено висока **концентрация**. Три инвестиционни посредника държат близо 50% пазарен дял според реализираният чрез тях оборот през третото тримесечие на 2005 г., а именно 49,03%. В същото време два от тях, заедно с друг посредник са осъществили сделки с 48,57% от изтъргуваните акции през разглежданото тримесечие. Други два инвестиционни посредника формират 44,78% дял от сключените през третото тримесечие сделки. Въпреки че концентрацията на този пазар намалява спрямо предходните отчетни периоди, тя остава относително висока за пазар с толкова голям брой участници.

6. Застраховане и доброволно здравно осигуряване

Развитие на застрахователния пазар

Към 30.09.2005 г. на застрахователния пазар извършват дейност 32 застрахователи. От тях 21 са общозастрахователни дружества, 9 са животозастрахователни дружества, а 2 са взаимозастрахователни кооперации, чиято дейност е в областта на животозастраховането. Към същата дата на пазара на доброволно здравно осигуряване дейност извършват 13 здравноосигурителни дружества.

Към края на трето тримесечие на 2005 г. дейност по застрахователно посредничество извършват 174 застрахователни брокера и приблизително 101 000 застрахователни агента.

Мястото на застраховането в икономиката на страната се характеризира от два основни показателя: застрахователно проникване⁶ и застрахователна плътност⁷. При ръст на годишна база от 34,93% на премийния приход (51% за животозастраховане и 33% за общо застраховане), може да се очаква запазване на тенденцията от последните четири години към трайно нарастване в стойностите на тези два показателя.

Към 30.09.2005 г. brutният премиен приход на застрахователите възлиза на 741 363 хил. лв., разпределен съответно на 647 939 хил. лв. от общо застраховане и 93 424 хил. лв. от животозастраховане. Така общото застраховане запазва своя преобладаващ дял от 87,40% от brutния премиен приход. Въпреки това относителният дял на животозастраховането в brutния премиен приход се повишава от 11,2% през 2003 г. на 12,1% през 2004 г., а към септември 2005 г. е 12,6%.

Балансовото число на застрахователите по общо застраховане, към края на третото тримесечие, нараства с 35,59%, а това на животозастрахователите с 31,29%. Активите, акумулирани от застрахователната индустрия възлизат на 1 122 039 лв.

Инвестициите на застрахователите по общо застраховане, към края на третото тримесечие, нарастват с 28,15%, а на животозастрахователите с 30,17%.

Капиталът и капиталовите резерви на застрахователите по общо застраховане нарастват със 17,67%, а на животозастрахователите с 14,36%.

Застрахователните резерви на застрахователите по общо застраховане нарастват с 64,47%, а на животозастрахователите със 73,25%.

⁶ **Застрахователното проникване** е отношението на brutния премиен приход към brutния вътрешен продукт в процент

⁷ **Застрахователната плътност** представлява brutен премиен приход на глава от населението

Агрегирани счетоводни баланси на застрахователите към 30.09.2005 г.

		ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ	ЖИВОТО- ЗАСТРАХОВАНЕ
АКТИВ			
А.	Нематериални активи	1 865	97
Б.	Инвестиции	469 416	230 238
В.	Инвестиции в полза на животозастрахователни полици, свързани с инвестиционен фонд	0	19 475
Г.	Вземания	216 591	29 350
Д.	Други активи	90 951	30 446
Е.	Разходи за бъдещи периоди и натрупан доход	15 248	18 162
	Сума на актива	794 271	327 768
Ж.	Условни активи	13 815	14 149
ПАСИВ			
А.	Капитал и резерви	272 328	135 067
Б.	Подчинени пасиви	0	0
В.	Застрахователни резерви	332 073	157 079
Г.	Застрахователни резерви по застраховки живот, свързани с инвестиционен фонд	0	21 706
Д.	Депозити, получени от презастрахователи	55 569	35
Е.	Задължения	133 423	13 805
Ж.	Натрупвания и доход за бъдещи периоди	878	76
	Сума на пасива	794 271	327 768
З.	Условни пасиви	13815	14 149

Общо застраховане

Реализираният от застрахователните дружества, извършващи дейност по общо застраховане, **премиен приход** през третото тримесечие на 2005 г. е в размер на 183 261 хил. лв. Стойността отбелязва ръст от 16,99%, спрямо отчетената през същия период на предходната година.

Към края на септември натрупаният от общозастрахователните дружества за деветте месеца на 2005 г. брутен премиен приход възлиза на 647 939 хил. лв.

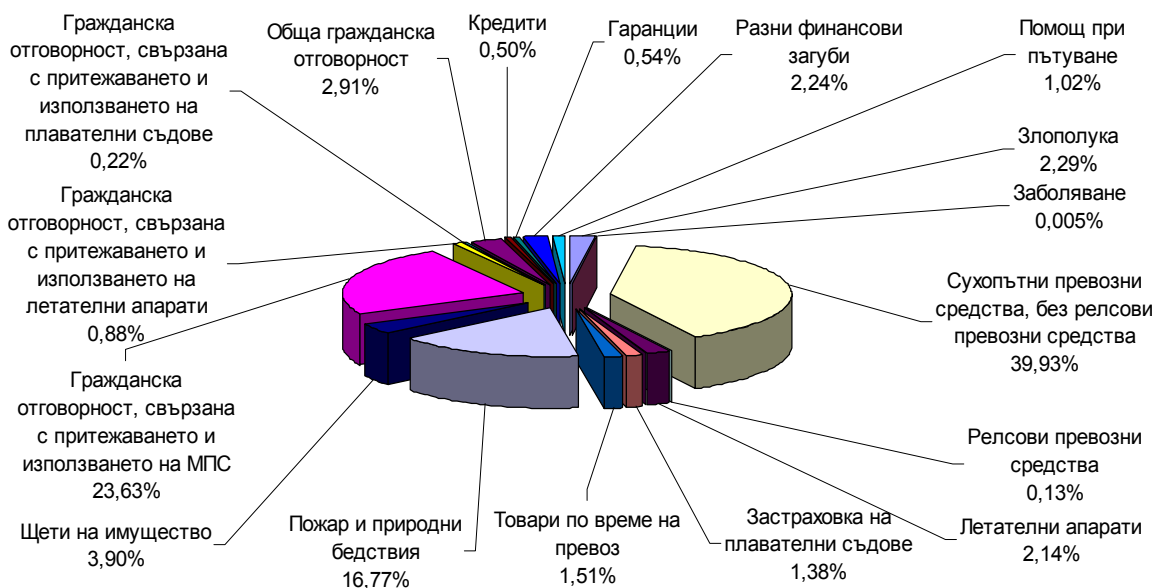
Премиен приход и изплатени обезщетения на общозастрахователните дружества по видове застраховки

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ	БРУТЕН ПРЕМИЕН ПРИХОД (в лева)		ТЕМП НА ПРИРАСТ (в%)	ИЗПЛАТЕНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ (в лева)		ТЕМП НА ПРИРАСТ (в %)
	01.01-30.09. 2004 г.	01.01-30.09. 2005 г.		01.01-30.09. 2004 г.	01.01-30.09. 2005 г.	
Застраховка „злополука“	9 661 998	14 808 507	53,27	1 348 465	1 870 799	38,74
Застраховка „заболяване“	11 268	31 590	180,35	13 328	4 217	-68,36
Застраховка на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	187 584 576	258 722 317	37,92	89 499 757	123 412 476	37,89
Застраховка на релсови превозни средства	106 043	833 618	686,11	0	0	-
Застраховка на летателни апарати	5 053 278	13 882 237	174,72	194 953	215 611	10,60
Застраховка на плавателни съдове	4 951 080	8 958 086	80,93	2 793 850	7 053 464	152,46
Застраховка на товари по време на превоз	10 254 112	9 804 658	-4,38	1 134 220	2 627 404	131,65
Застраховка „пожар“ и „природни бедствия“	96 150 621	108 648 483	13,00	11 908 263	21 743 765	82,59
Застраховка на „щети на имущество“	29 422 121	25 240 206	-14,21	3 646 281	5 142 242	41,03
Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС	105 663 669	153 110 953	44,90	45 647 906	54 239 759	18,82
в т.ч. по „зелена карта“	32 336 469	33 040 291	2,18	17957360	21310835	18,67
Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	4 396 705	5 689 075	29,39	0	0	-
Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	912 611	1 417 354	55,31	0	0	-
Застраховка „обща гражданска отговорност“	13 263 417	18 879 151	42,34	3 095 641	3 726 197	20,37
Застраховка на кредити	2 000 142	3 271 782	63,58	132 763	698 357	426,02
Застраховка на гаранции	4 063 687	3 502 341	-13,81	233 833	64 159	-72,56
Застраховка на разни финансови загуби	7 939 263	14 520 113	82,89	1 654 195	2 082 907	25,92
Застраховка на правни разноски	0	896	-	0	0	-
Помощ при пътуване	6 329 329	6 617 846	4,56	1 338 605	1 295 841	-3,19
ОБЩО:	487 764 630	647 940 796	32,84	162 642 061	224 177 192	37,83

В рамките на третото тримесечие е отчетено значително нарастване на brutният премиен приход от „Застраховка на релсови превозни средства“ и застраховка „Заболяване“, като в сравнение с третото тримесечие на 2004 г. реализираните приходи се увеличават съответно с 1640,39% и с 2270,22%. С натрупване на стойностите от предишните шест месеца на 2005 г., през които нарастването е по-умерено, ръстът на премиения приход по двата вида застраховки спрямо деветмесечието на предишната година е съответно 686,11% и 180,35%.

През периода юли – септември 2005 г при голяма част от застраховките се наблюдава отрицателен прираст на brutният премиен приход, в сравнение с отчетения за същия период на 2004 г. - застраховка „Злополука“ (-16,98%), „Застраховка на летателни апарати“ (-6,89%), „Застраховка на плавателни съдове“ (-36,17%), „Застраховка на товари по време на превоз“ (-31,20%), „Зелена карта“ (-5,38%), „Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на летателни апарати“ (-6,79%), „Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“ (-87,42%), „Обща гражданска отговорност“ (-11,6%), „Застраховка на гаранции“ (-3,53%), както и „Помощ при пътуване“ (-6,28%). Въпреки това при всички тях, освен при „Застраховка по време на превоз“ и „Застраховка на гаранции“, при натрупване на стойностите на brutният премиен приход за деветте месеца на 2005 г., все пак се наблюдава положителен прираст спрямо деветмесечието на 2004 г.

Премиен приход на общозастрахователните дружества по видове застраховки към 30 септември 2005 г.

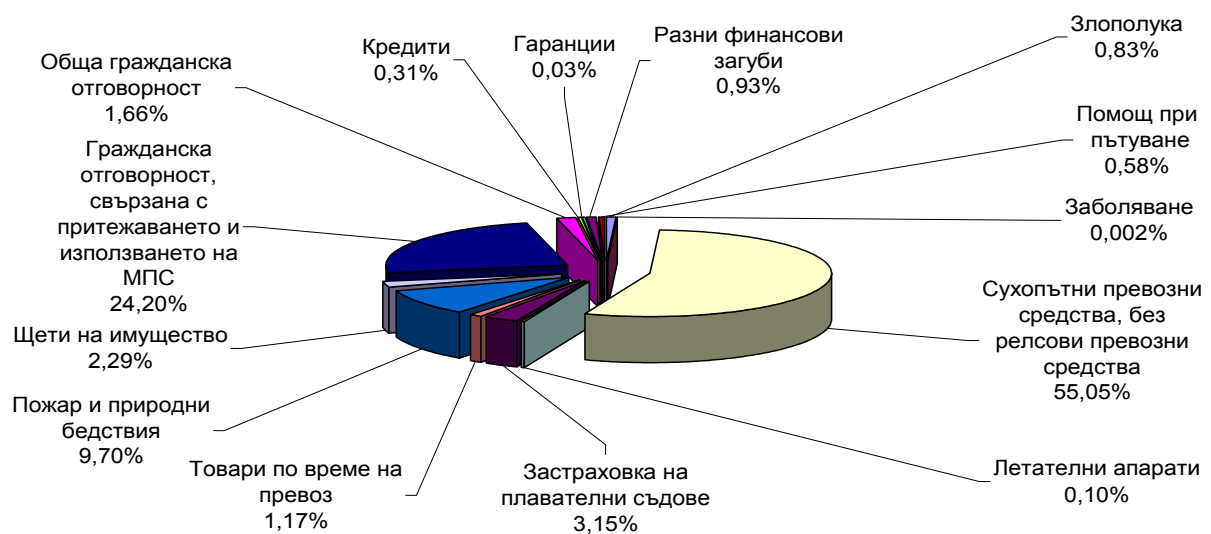
Структурата на портфейла на дружествата, извършващи дейност по общо застраховане, остава относително непроменена към края на септември 2005 г. Най-значителен дял в премиения приход запазват застраховките на МПС – „Сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ и „Граджданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“. Наблюдава се увеличение в дяловете и при двете застраховки спрямо същия период на предходната година.

Изплатените претенции от застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане, към 30.09.2005 г. достигат 224 177 хил. лв., като стойността им отбелязва 38% ръст на годишна база. В рамките на периода юли – септември изплатените от

общозастрахователните дружества премии възлизат на 79 181 хил. лв. и реализират нарастване от 33,15% спрямо третото тримесечие на 2004 г.

През третото тримесечие на 2005 г. най-значително се увеличават изплатените обезщетения по „Застраховка на летателни апарати“ (1096,96%), но с натрупване на стойностите от предходните шест месеца на 2005 г., реализираният ръст спрямо периода януари – септември 2004 г. е едва 10,60%. За периода юли – септември щетимостта е намаляла при застраховка „Заболяване“, „Обща гражданска отговорност“, „Застраховка на кредити“, „Застраховка на гаранции“, „Застраховка на товари по време на превоз“ и „Зелена карта“. При последните два вида застраховки след натрупване на плащанията от първото полугодие на 2005 г., към 30.09.2005 г. изплатените обезщетения реализират положителен прираст.

Структура на плащанията на общозастрахователните дружества по видове застраховки към 30 септември 2005 г.

Структурата на плащанията на дружествата, извършващи дейност по общо застраховане, се запазва относително непроменена спрямо същия период на предходната година. По-забележимо изменение се забелязва в относителните дялове на изплатените обезщетения по „Застраховка на плавателни съдове“, застраховка „пожар“ и „природни бедствия“, които нарастват, както и при „Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“, делът на плащанията по която намалява.

Към 30.09.2005 г. застрахователните дружества, извършващи дейност по общо застраховане, отчитат обща **печалба** в размер на 46 692 хил. лв., като печалбата от застрахователната дейност (**техническият резултат**) е в размер на 41 858 хил. лв. Отчетените финансови резултати на застрахователите по общо застраховане варират в широк диапазон -от загуба в размер на 1 186 хил. лв. до печалба в размер на 12 127 хил. лв. Със загуба приключват 4 от 20 дружества.

С показателя квота на щетимост съотношението изплатени претенции/премиен приход се анализира след премахване влиянието на съседните отчетни години, при което се съпоставят възникналите искове (изплатените претенции, намалени с частта от тях, които са по събития от предходни отчетни периоди, увеличени с възникналите през текущия период претенции, неизплатени към датата на отчета) с премиения приход, покриващ риска през съответния текущ период, а именно - спечелените

премии. От определящо значение за резултата от застрахователната дейност са извършените от застрахователите разходи, свързани със застрахователната дейност.

Към 30 септември 2005 г. нетният коефициент на разходи, за общозастрахователния пазар, определен като съотношение между извършените разходи, намалени с получените от презастрахователи комисионни и нетния премиен приход, е посочен в таблицата по видове застраховки. Нетният комбиниран коефициент представлява сума от нетния коефициент на щетимост и нетния коефициент на разходи. Стойност на този показател над единица показва, че премиеният приход по съответния вид застраховка не е бил достатъчен за покриване на изплатените претенции и извършените оперативни разходи и се свързва с отрицателен технически резултат по вида застраховка.

Коефициенти на застрахователите, извършващи дейност по общо застраховане, към 30.09.2005 г.

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ	Коефициент на щетимост		Нетен коефициент на разходи	Нетен комбиниран коефициент	Нетен технически резултат
	Брутен	Нетен			
Застраховка "злополука"	0,19	0,27	0,44	0,71	1 338 084
Застраховка "заболяване"	0,15	0,15	0,24	0,40	18 134
Застраховка на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства	0,66	0,59	0,44	1,04	-18 529 267
Застраховка на релсови превозни средства	0,00	0,00	0,24	0,24	218 920
Застраховка на летателни апарати	0,02	0,44	-1,92	-1,48	-282 327
Застраховка на плавателни съдове	1,46	2,39	0,95	3,33	-2 939 711
Застраховка на товари по време на превоз	0,33	0,26	0,67	0,93	215 087
Застраховка "пожар" и "природни бедствия"	0,63	0,71	0,88	1,59	-22 656 194
Застраховка на "щети на имущество"	0,40	0,50	0,61	1,11	-2 407 630
Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС	0,46	0,39	0,21	0,60	52 963 963
в т.ч. по "зелена карта"	0,58	0,64	0,38	1,02	-1 270 399
Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на летателни апарати	0,00	0,00	-0,42	-0,42	-3 013 731
Застраховка гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове	0,25	-21,43	0,94	-20,49	2 763 537
Застраховка "обща гражданска отговорност"	0,27	0,38	0,41	0,79	404 869
Застраховка на кредити	0,49	0,45	0,33	0,79	-90 889
Застраховка на гаранции	0,09	-12,54	-0,17	-12,70	6 294 196
Застраховка на разни финансови загуби	0,58	0,62	0,50	1,12	-890 850
Застраховка на правни разноски	-0,57	-0,57	0,41	-0,16	1 602
Помощ при пътуване	0,21	0,23	0,66	0,89	435 345
Общо:	0,55	0,49	0,43	0,93	3 095 289

Животозастраховане

Реализираният през третото тримесечие на 2005 г. премиен приход от застрахователните дружества, извършващи дейност по животозастраховане, е в размер на 31 205 хил. лв., т.е. ръст от 54,41% спрямо премиения приход за същото тримесечие на 2004 г. С натрупване на прихода от предходните шест месеца на годината към края на септември брутният премиен приход възлиза на 93 424 хил. лв. и съответно 51,44% ръст на годишна база.

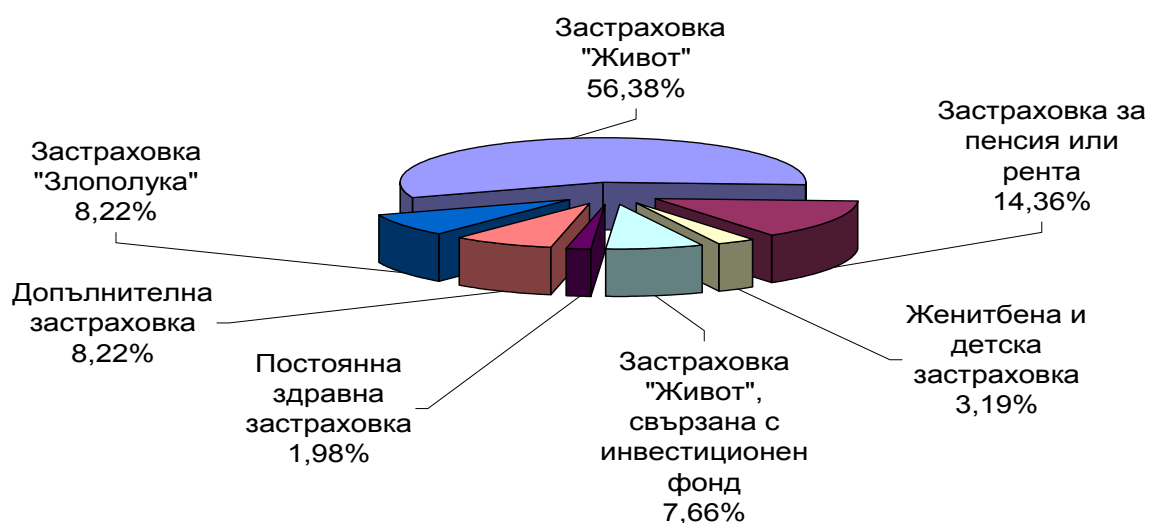
Премиен приход и изплатени претенции на животозастрахователните дружества по видове застраховки

ВИДОВЕ ЗАСТРАХОВКИ	БРУТЕН ПРЕМИЕН ПРИХОД (в лева)		ТЕМП НА ПРИРАСТ (в %)	ИЗПЛАТЕНИ ПРЕТЕНЦИИ (в лева)		ТЕМП НА ПРИРАСТ (в %)
	01.01-30. 09. 2004 г.	01 01-30.09. 2005 г.		01.01-30.09. 2004 г.	01.01-30.09. 2005 г.	
Застраховка "Живот" и рента, в т.ч.	41 160 560	66 085 354	60,56	15 410 153	16 321 708	5,92
застраховка "Живот"	36 912 687	52 671 397	42,69	14 067 128	14 224 506	1,12
застраховка за пенсия или рента	4 247 873	13 413 957	215,78	1 343 025	1 671 448	24,45
Женитбена и детска застраховка	2 674 094	2 976 895	11,32	1 383 822	1 202 379	-13,11
Застраховка "Живот", свързана с инвестиционен фонд	4 474 012	7 154 033	59,90	1 860 222	1 886 563	1,42
Постоянна здравна застраховка	1 568 401	1 845 960	17,70	955 001	957 628	0,28
Изкупуване на капитал	0	0	-	0	0	-
Допълнителна застраховка	7 383 347	7 683 192	4,06	3 855 598	3 160 744	-18,02
Застраховка "Злополука"	4 428 396	7 678 950	73,40	1 448 330	1 209 846	-16,47
ОБЩО:	61 688 810	93 424 385	51,44	24 913 127	24 738 867	-0,70

Най-значително нарастване се наблюдава при премиения приход от застраховка за пенсия или рента, както в рамките на третото тримесечие на 2005 г. (120,36%), така и с натрупване – за деветмесечието на 2005 г. (215,78%).

Структурата на портфейла на застрахователите, извършващи дейност по животозастраховане, остава относително непроменена през разглеждания период. Забелязва се увеличение на относителният дял на премийният приход съвкупно за Застраховка „Живот“ и рента – с 4 процентни пункта. Същевременно делът на застраховка „Живот“ намалява с 4 процентни пункта, а този на „Застраховка за пенсия или рента“ се увеличава с 7 процентни пункта. Така съотношението между brutния премиен приход на двете застраховки се променя от 1:9 към 30 септември 2004 г. на 1:4 към същата дата тази година.

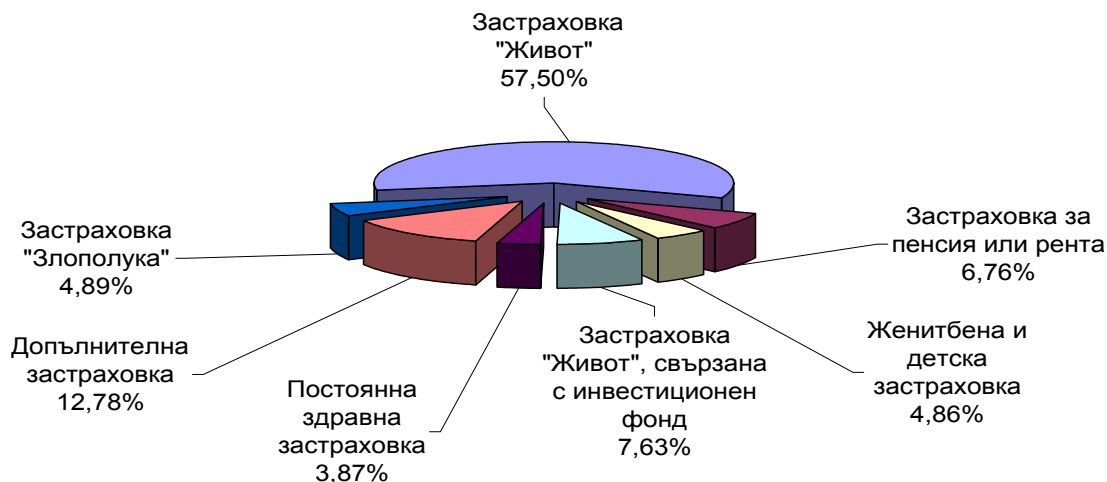
Премиен приход на животозастрахователните дружества по видове застраховки към 30 септември 2005 г.

Изплатените претенции от застрахователи, извършващи дейност по животозастраховане, през третото тримесечие на 2005 г. възлизат на 7 951 хил. лв., с което отбелязват едва 8,54% ръст спрямо същия период на предходната година. Плащанията от началото на 2005 г. достигат 24 739 хил. лв., като спрямо деветмесечието на 2004 г. се забелязва, макар и слабо, намаление на общата сума на плащанията на застрахователите, извършващи дейност по животозастраховане.

Намаление на изплатените претенции през третото тримесечие на 2005 г. спрямо същия период на предходната година има при „Женитбена и детска застраховка“ (-10,63%), „Допълнителна застраховка“ (-13,64%), „Постоянна здравна застраховка“ (-14,61%), както и „Застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд“ (-6,68%). При последните два вида застраховки, независимо от наблюдавания през тримесечието спад, при натрупване със стойностите за предишните шест месеца на годината, се забелязва положителен прираст спрямо същия период на предходната година. При изплатените претенции по застраховка „Злополука“ се получава обратното – независимо от реализирания спрямо юли – септември 2004 г. ръст от 35,90%, при натрупване на стойностите от първото шестмесечие, към 30 септември 2005 г. се наблюдава спад в плащанията (-16,47%).

Структура на плащанията на животозастрахователните дружества по видове застраховки към 30 септември 2005 г.

Структурата на плащанията на застрахователите, извършващи дейност по животозастраховане, остава относително непроменена през разглеждания период. Измененията в относителните дялове са незначителни. Леко се увеличава дялът на застраховките „Живот“ и рента (с четири процентни пункта), както и на застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд (1 процентен пункт). Същевременно намаляват дяловете на „Женитбена и детска застраховка“, застраховка „Злополука“ и „Допълнителна застраховка“.

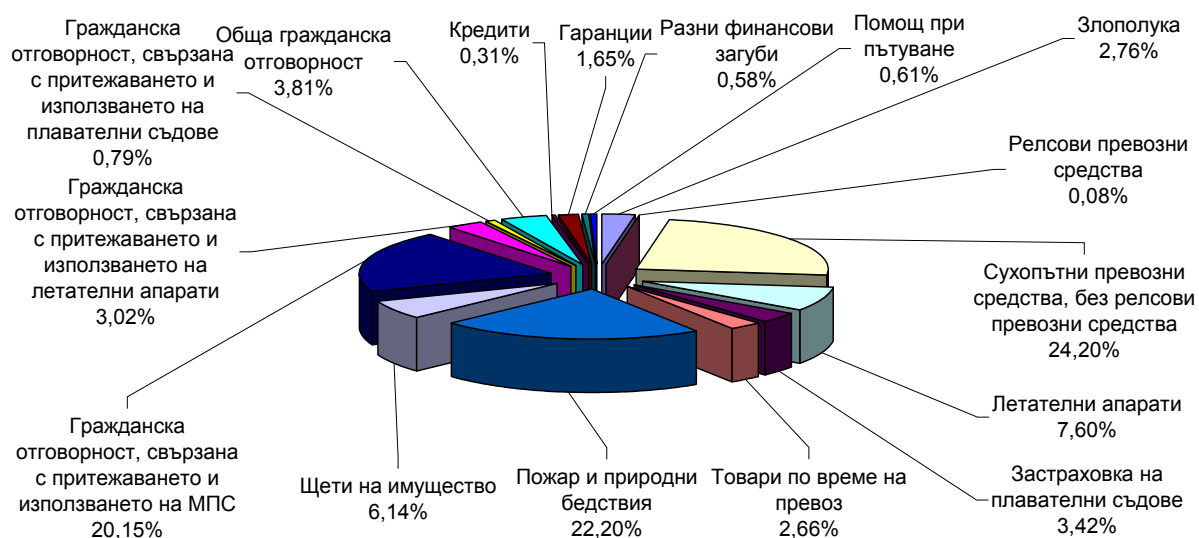
Към края на септември 2005 г. животозастрахователните дружества отчитат обща печалба в размер на 9 811 хил. лв., като печалбата от застрахователната дейност, т.е. техническия резултат, е в размер на 6 970 хил. лв.

Презастраховане

Пасивно презастраховане

През трето тримесечие на 2005 г. пасивното презастраховане на рисковете, предмет на **общото застраховане**, записано на българския застрахователен пазар, се осъществява чрез пропорционални и непропорционални договори. Основни партньори при презастраховането на българските компании са големи международни презастрахователи с висок кредитен рейтинг.

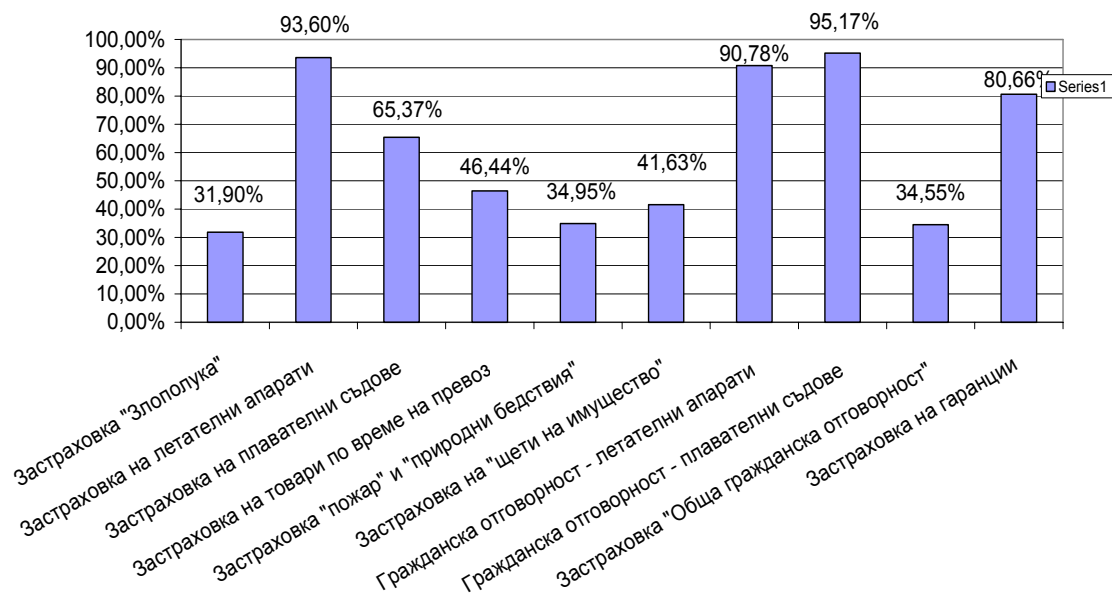
Относителен дял на отстъпените премии по видове застраховки в общия размер отстъпени премии на презастрахователи за третото тримесечие на 2005 г.

Отстъпените премии по общо застраховане през тримесечието възлизат на 171 146 хил. лв., което представлява 26,41% от премийният приход на общозастрахователните компании.

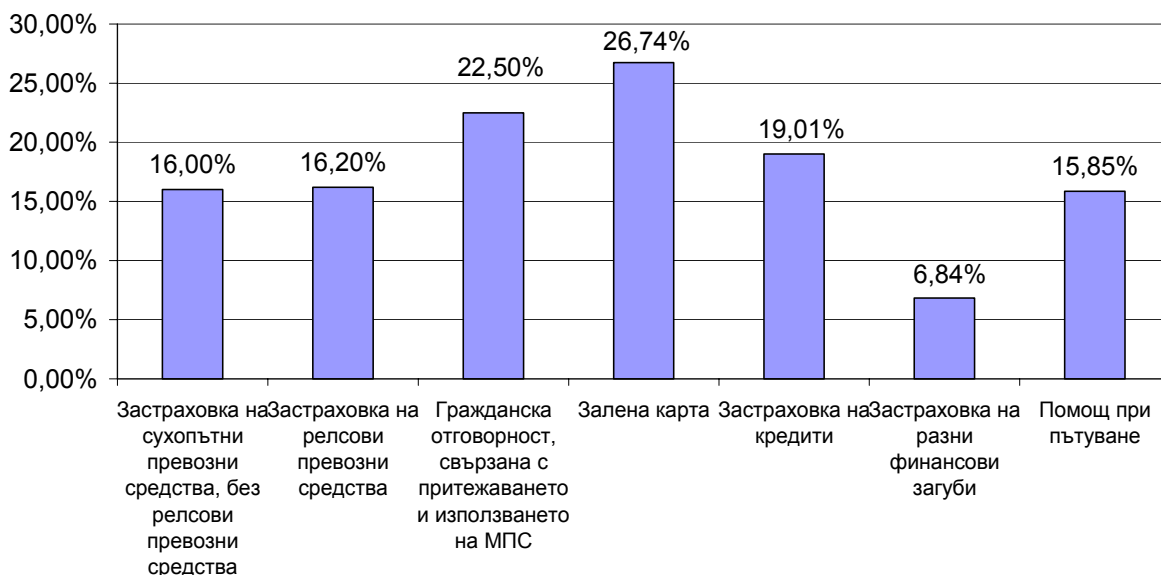
В структурата на отстъпените премии на презастрахователи по видове застраховки с най-висок дял (между 30% и 100% от brutния премиен приход по съответния застрахователен вид) са застраховките „Злополука“, „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на плавателни съдове“, „Застраховка на летателни апарати“, „Застраховка на гаранции“, „Застраховка на плавателни съдове“, „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на летателни апарати“, „Пожар и природни бедствия“, „Застраховка на товари по време на превоз“, „Обща гражданска отговорност“ и „Щети на имущество“ (вж. графиката, разположена по-долу).

Дял на отстъпените премии (над 30%) в премийния приход по видове застраховки за третото тримесечие на 2005 г.

Отстъпените премии на презастрахователи по застраховка „Зелена карта“ са 26,74% от премийния приход по тази застраховка, по „Застраховка на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ - съответно 16%, а по „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“ – 22,5%.

Дял на отстъпените премии (под 30%) в премийния приход по видове застраховки за трето тримесечие на 2005 г.

Получените суми от презастрахователи във връзка с извършени застрахователни плащания представляват 27,71% от изплатените през трето тримесечие на 2005 г. обезщетения по общо застраховане.

През третото тримесечие на 2005 г. пасивното презастраховане на рискове, свързани с **животозастраховане**, записани на българския застрахователен пазар, се осъществява основно чрез пропорционални договори. Чрез непропорционални

договори се осигурява презастрахователно покритие срещу катастрофични рискове. Както при общото застраховане, презастрахователи на българските животозастрахователни дружества са водещи международни презастрахователни компании.

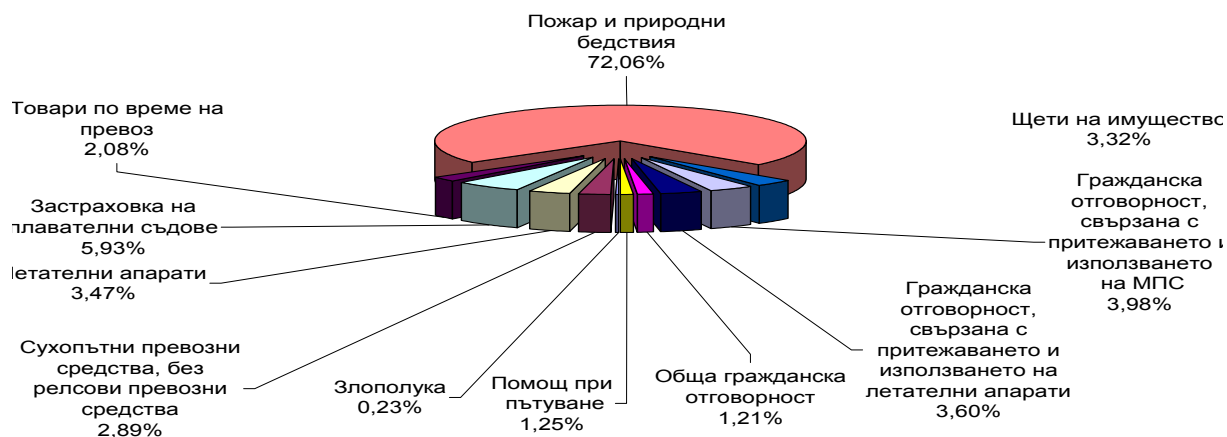
Животозастрахователните компании са отстъпили премии на обща стойност 1 874 хил. лв. или 2,01% от брутния премиен приход в сектора. През периода възстановените суми от презастрахователи възлизат на 494 хил. лв., които представляват 2,00% от изплатените обезщетения. Най-голям е дялът на презастрахователите в платените обезщетения по „Допълнителна застраховка“ – 9,55%, а най-нисък - по застраховка „Постоянна здравна застраховка“ – 0,62%.

Активно презастраховане

През трето тримесечие на 2005 г. застрахователните предприятия, които извършват дейност по активно презастраховане, са общо пет – четири в областта на общото застраховане и едно – в животозастраховането. Общият размер на получените премии от цеденти възлиза на 13 411 хил. лв., от които 2 627 хил. лв. - от цеденти – животозастрахователи. Изплатените комисионни на цеденти по общо застраховане са в размер на 2 918 хил. лв., а на животозастрахователи - 263 хил. лв. Изплатените обезщетения на цеденти по общо застраховане са в размер на 1 715 хил. лв., докато изплатените обезщетения на цеденти – животозастрахователи възлизат на 165 хил. лв.

Основен дял в дейността по активно презастраховане на българския пазар през трето тримесечие на 2005 г. имат рисковете, свързани със застраховка „Пожар“ и „Природни бедствия“. Получените премии от цеденти по тази застраховка представляват 72,06% от общия размер на получените премии по активно презастраховане.

Структура на получените премии от цеденти за третото тримесечие на 2005 г.

Следват „Застраховка на плавателни съдове“ - 5,93%, „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“ – 3,98%, „Застраховка ГО - летателни апарати“ - 3,6%, „Застраховка на летателни апарати“ - 3,47%.

По отношение на изплатените обезщетения на цеденти най-голям е дялът на „Обща гражданска отговорност“ – 27,96% от общата сума на изплатените обезщетения по договори, предмет на активно презастраховане. След нея се нареждат „Застраховка

на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства“ – 23,42%, „Гражданска отговорност, свързана с притежаването и използването на МПС“ - 22,8%, „Застраховка на плавателни съдове“ - 14,55%.

В областта на животозастраховането дейността по активно презастраховане се ограничава до приемане на рискове, свързани със застраховка „Злополука“.

Доброволно здравно осигуряване

През 2005 г. се забелязва значително нарастване на brutният премиен приход на дружествата, извършващи дейност по доброволно здравно осигуряване. Само през третото тримесечие на годината brutният премиен приход възлиза на 7 007 хил. лв., с което отбелязва 634,68% ръст спрямо реализираният през периода юли - септември 2004 г. Основна причина за това е сключеният между БТК и БЗОК „Закрила“ и ЗК „Орел“ договор за доброволно здравно осигуряване на служителите на телекомуникационната компания. Към края на септември 2005 г. brutният премиен приход достига 15 111 хил. лв. и отбелязва 107,64% ръст на годишна база.

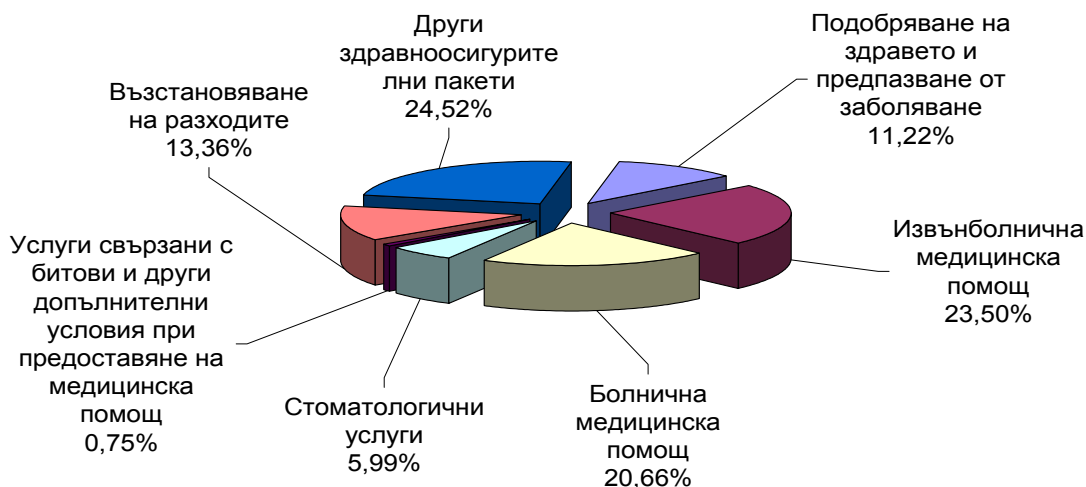
Премиен приход и здравноосигурителни плащания по здравноосигурителни пакети към 30.09.2005 г.

ВИДОВЕ ПАКЕТИ	БРУТЕН ПРЕМИЕН ПРИХОД (в лева)		ТЕМП НА ПРИРАСТ (в %)	ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ПЛАЩАНИЯ (в лева)		ТЕМП НА ПРИРАСТ (в %)
	01.01-30.09. 2004 г.	01.01-30.09. 2005 г.		01.01-30.09. 2004 г.	01.01-30.09. 2005 г.	
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	1 169 144	1 695 910	45,06	458 165	772 658	68,64
Извънболнична медицинска помощ	1 658 014	3 551 441	114,20	1 376 621	1 643 902	19,42
Болнична медицинска помощ	2 646 707	3 121 328	17,93	1 303 224	1 100 841	-15,53
Стоматологични услуги	60 883	904 804	1386,14	0	517 862	-
Услуги свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	319 675	113 690	-64,44	16 909	61 520	263,83
Възстановяване на разходите	1 206 611	2 019 576	67,38	668 155	1 445 341	116,32
Други здравноосигурителни пакети	216 717	3 704 614	1609,42	10 214	350 945	3335,92
ОБЩО	7 277 751	15 111 363	107,64	3 833 289	6 385 051	66,57

В рамките на третото тримесечие на 2005 г. се наблюдава значителен ръст в brutният премиен приход по всички здравноосигурителни пакети, освен по „Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ“ където има спад от -6,18%. Ръст от над 1000% има при „Възстановяване на разходите“ (4328%), „Други здравноосигурителни пакети“ (1596%) и „Извънболнична медицинска помощ“ (1355,23%).

При натрупване със стойностите за brutен премиен приход по здравноосигурителни пакети за първите шест месеца на 2005 г. се забелязва изключително висок прираст при „Стоматологични услуги“ (1386,14%) и „Други здравноосигурителни пакети“ (1609,42%).

Премиен приход на здравноосигурителните дружества по видове здравноосигурителни пакети към 30.09.2005 г.

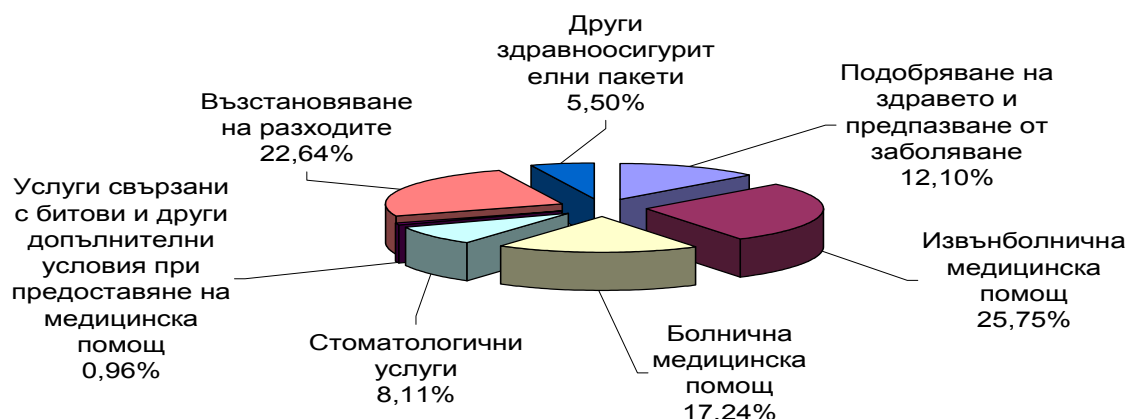
Структурата на портфейла на здравноосигурителните дружества към края на септември 2005 г. се характеризира с добра балансираност. Няма здравноосигурителен пакет, който да има преобладаващ дял в brutния премиен приход. Същевременно двата пакета с най-висок процент от премиения приход имат значително близки стойности на относителните дялове.

Спрямо същия период на 2004 г. се наблюдава намаление в относителните дялове в brutния премиен приход на здравноосигурителни пакети „Болнична медицинска помощ“ – с 15 процентни пункта, както и „Предпазване на здравето и предпазване от заболяване“. Увеличение отбелязва дялът на премиения приход по пакета „Стоматологични услуги“, както и „Други здравноосигурителни пакети“.

Изплатените претенции от здравноосигурителните дружества през третото тримесечие на 2005 г. възлизат на 2 194 хил. лв., като техният размер спрямо същия период на предходната година бележи ръст от 66,57%. С натрупване на стойностите от първото полугодие към 30 септември 2005 г. плащанията достигат 6 385 хил. лв.

За периода юли – септември значително намаляват плащанията по здравноосигурителните пакети „Болнична медицинска помощ“ (-34,82% на годишна база) и „Услуги, свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ“ (-38,21% на годишна база). При натрупване със стойностите за първите шест месеца на 2005 г., се компенсира намаляването на плащанията по последния здравноосигурителен пакет, като ръстът спрямо деветмесечието на 2004 г. достига 263,83%. Същевременно, прирастът на плащанията по „Болнична медицинска помощ“ към 30 септември остава отрицателен (-15,53%), тъй като и в рамките на първото полугодие плащанията по него намаляват.

Структура на плащанията на здравноосигурителните дружества по здравноосигурителни пакети към 30.09.2005 г.

Структурата на плащанията на здравноосигурителните дружества към края на септември 2005 г. също се характеризира с добра балансираност. Спрямо същата дата на предходната година се наблюдава значителен спад в относителния дял на изплатените претенции по „Болнична медицинска помощ“ (със 17 процентни пункта), „Извънболнична медицинска помощ“ (с 10 процентни пункта). Същевременно рязко се увеличава дялът на „Стоматологичните услуги“ (с 8 процентни пункта), както и „Възстановяване на разходите“ (с 5 процентни пункта).

Към края на септември 2005 г. дружествата, извършващи дейност по доброволно здравно осигуряване, отчитат обща **печалба** в размер на 1 251 хил. лв. С отрицателен финансов резултат са приключили 2 от общо 11 здравноосигурителни дружества. Печалбата от здравноосигурителната дейност, т.е. техническият резултат е в размер на 724 хил. лв. Стойностите на комбинирания коефициент (сума от коефициента за щетимост и коефициента на разходи) за пазара, по видове здравноосигурителни пакети са посочени в следната таблица:

Коефициенти за доброволно здравно осигуряване

ВИДОВЕ ПАКЕТИ	коефициент на щетимост	коефициент на разходи	комбиниран коефициент	технически резултат
Подобряване на здравето и предпазване от заболяване	0,62	0,31	0,93	-55 327
Извънболнична медицинска помощ	0,71	0,28	0,99	-291 790
Болнична медицинска помощ	0,44	0,29	0,74	434 901
Стоматологични услуги	0,90	0,28	1,19	-198 621
Услуги свързани с битови и други допълнителни условия при предоставяне на медицинска помощ	0,69	0,37	1,06	-15 040
Възстановяване на разходите	0,99	0,29	1,29	-581 675
Други здравноосигурителни пакети	0,33	0,17	0,50	1 312 319
ОБЩО	0,59	0,30	0,89	604 766

Гаранционен фонд

Отчет за доходите на Гаранционния фонд към 30 септември 2005 г.

I.	ПРИХОДИ	(в хил.лв)
1	Постъпления от застрахователи	2 496
2	Други технически приходи	236
II.	РАЗХОДИ	
1	Разходи за обезщетения	-778
2	Увеличение размера на резервите	-346
3	Други технически разходи	-82
4	Административни разходи	-498
	Резултат от дейността на фонда	1028
	Нетен доход от инвестиции	285
	Други приходи/разходи	- 1981
III.	ПЕЧАЛБА / ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДА	-668

7. Допълнително пенсионно осигуряване

Развитие на пазара на допълнително пенсионно осигуряване

През последните няколко години все по-голяма част от финансовото посредничество се осъществява през системата на допълнителното пенсионно осигуряване. От 2001 г. до сега активите, концентрирани в пенсионните фондове, нарастват средно с над 12% за тримесечие. Към края на третото тримесечие на 2005 г. балансовата им стойност достига 1 021 157 хил. лв., а отчетеният ръст на годишна база е 48,26%. Тази тенденция на динамичен растеж превръща пазара на услуги по допълнително пенсионно осигуряване в един от най-бързо развиващите се финансови пазари в България.

Върху състоянието и динамиката на пенсионноосигурителния пазар благоприятно влияние оказват редица социално-икономически показатели. През разглежданото тримесечие безработицата се движи на по-ниски нива от тези, отчетени през същия период на предходната година. Към края на септември 2005 г. се регистрира ново рекордно ниско *равнище на безработица* – 10,49% по данни на Агенцията по заетостта. През периода се наблюдава също така увеличение на *общия доход средно на лице*, като по данни на НСИ стойността на показателя за месец септември 2005 г. достига 194,07 лв. при отчетени 176,83 лв. за същия месец на 2004 г.

Към края на септември дейност по допълнително пенсионно осигуряване осъществяват осем лицензирани пенсионноосигурителни дружества. Всяко едно от тях управлява по три пенсионни фонда: два фонда за допълнително задължително пенсионно осигуряване и един фонд за доброволно пенсионно осигуряване.

Пазарът на допълнителни пенсионноосигурителни услуги се характеризира с висока **концентрация**. Към 30.09.2005 г. две от пенсионноосигурителните дружества управляват над 50% от нетните активи (67,93%) и са привлекли над 50% от лицата, осигуряващи се във фонд за допълнително пенсионно осигуряване (63,72%). Спрямо техния общ пазарен дял към 30 септември 2004 г. е отчетен лек спад от 1,61 процентни пункта на база нетни активи и 0,92 процентни пункта според броя осигурени лица.

Определящ фактор за постигане на по-равномерно съотношение в пазарните дялове е приетата през месец юни 2004 г. Инструкция за реда и начина на служебно разпределение на лицата, избрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване. Чрез нея се замени първоначално възприетия начин за служебно разпределение пропорционално на приетите от НОИ заявления за участие с подход, основаващ се на три критерия – постигната годишна доходност от пенсионния фонд, размер на начислените от пенсионноосигурителните дружества такси и брой приети индивидуални заявления за участие в универсален или професионален пенсионен фонд за тримесечието, предхождащо служебното разпределение. Очаква се новите критерии да доведат до повишаване на конкуренцията между пенсионноосигурителните дружества и предоставяне на по-добри условия за осигурените в тях лица.

Възможности за промяна в разпределението на осигурените лица чрез упражняване на законовото им право за смяна на пенсионния фонд създава и влязлата в сила от 1 януари 2004 г. Наредба № 3 за реда и начина на промяна на участие и за прехвърляне на натрупаните средства на осигуреното лице от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество.

Брой лица, променили участието си във фондове за допълнително пенсионно осигуряване и размер на прехвърлените средства през третото тримесечие на 2004 г. и 2005 г.

	УПФ		ППФ		ДФФ		Всичко	
	Трето тримесечие		Трето тримесечие		Трето тримесечие		Трето тримесечие	
	2004 г.	2005 г.	2004 г.	2005 г.	2004 г.	2005 г.	2004 г.	2005 г.
Среден брой осигурени лица	1 806 357	2 154 202	168 786	178 784	528 591	541 355	2 503 734	2 874 341
Общ брой лица, променили участието си	17 843	4 927	2 480	498	1 873	144	22 196	5 569
Относителен дял на лицата, променили участието си (%)	0,99	0,23	1,47	0,28	0,35	0,03	0,89	0,19
Среден размер на нетните активи за периода (хил. лв.)	186 151	370 005	174 446	234 155	288 307	374 974	648 904	979 134
Общ размер на прехвърлените средства за периода (хил. лв.)	2 546 666	993 684	3 824 879	826 405	1 703 920	382 967	8 075 465	2 203 056
Относителен дял на прехвърлените средства (%)	1,37	0,27	2,19	0,35	0,59	0,10	1,24	0,23
Среден размер на прехвърлени средства на едно лице (лв.)	142,73	201,68	1 542,29	1 659,45	909,73	2 659,49	363,83	395,59

През разглежданото тримесечие са подадени общо 6 680 **заявления за промяна на участие и за прехвърляне на суми** от индивидуалните партии във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване. Броят им намалява значително в сравнение с регистрираните през второто тримесечие на годината - 51 642 броя заявления. Това е резултат от **изменения и допълнения на Наредба №3 на КФН**, в сила от 01.07.2005 г., въвеждащи изискване за нотариално заверен подпис на лицето върху заявлението. Тези нормативни промени бяха провокирани от големия брой жалби от осигурени лица и пенсионни дружества, относно неправомерна промяна на участие или прехвърляне на средства, от един фонд за допълнително пенсионно осигуряване в друг съответен фонд, управляван от друго пенсионно дружество без знанието на титулярите.

През периода юли - септември 2005 г. пенсионноосигурителните дружества са се произнесли с отказ за 15,97% от общия брой подадени заявления за промяна на участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване и прехвърляне на средства от индивидуални партии в доброволните фондове. Със сключване на договор с ново пенсионноосигурително дружество приключват процедурите по 5 569 или 83,37% от подадените през тримесечието заявления, при обичайни 70-75% за предходни периоди.

Това свидетелства за ефективността на направените промени в нормативната база и постигане гарантиране на личната воля на осигурените.

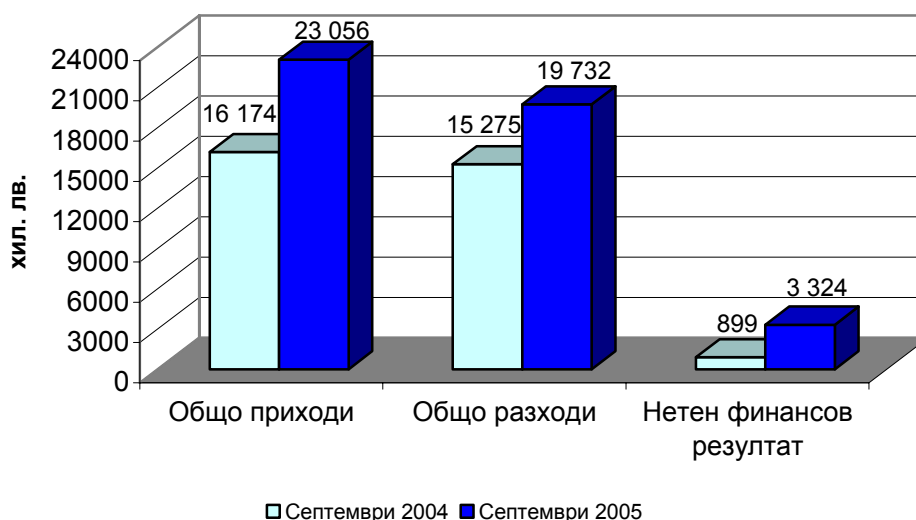
Броят на осигурените лица, променили участие или прехвърлили суми, през периода, намалява със 74,91%, в сравнение със същия период на 2004 г. Спрямо предходното тримесечие броят им намалява с 81,77% или с 24 977 души. В съответствие с по-малкия брой осигурени лица, променили участието си или прехвърлили средства, се наблюдава намаление и в отчетените трансфери на средства между фондовете. Спрямо третото тримесечие на 2004 г. се наблюдава спад в общия размер на прехвърлените средства от 72,72%, а спрямо предходното тримесечие - от 78,88% или с 8 229 хил. лв.

По специална поръчка на КФН през месец юли 2005 г. е проведено социологическо проучване на тема „Запознатост и нагласи спрямо частните пенсионни фондове“ с представителна извадка от 1000 лица, родени след 1959 г. и осигуряващи се във фонд за допълнително пенсионно осигуряване. Оказва се, че преобладаващата част от лицата, обект на изследването не познават условията за промяна на пенсионния си фонд. Склонни към смяна на фонда, в който се осигуряват са под 5% от лицата в изследваната съвкупност, а по-малко от 6% са подавали заявление с тази цел. Според проучването 55% от осигурените одобряват въвеждането на нотариална заверка на заявленията за промяна на участие в задължителен пенсионен фонд или прехвърляне на средства по индивидуални партии в доброволните фондове.

Пенсионноосигурителни дружества

Към 30.09.2005 г. общият размер на внесения **капитал** на дружествата, извършващи дейност по допълнително пенсионно осигуряване, възлиза на 60 104 хил. лв., като размерът на регистрирания основен капитал на едно от дружествата е увеличен с 1 000 хил. лв. През отчетния период пенсионните дружества поддържат сравнително високо равнище на **капиталова адекватност**. Средната стойност на показателя към края на тримесечието е 95,95%, при нормативно определен размер не по-малко от 50% от минималния капитал, като по дружества варира между 57,20% и 203,06%. Спрямо предходното тримесечие се наблюдава нарастване на средната стойност на показателя от 87,79% към 30.06.2005 г. на 95,95% към 30.09.2005 г.

Финансови показатели на пенсионноосигурителните дружества към 30 септември 2004 и 2005 г.

За периода 01.01.2005 г. – 30.09.2005 г. **общите приходи** на пенсионните дружества нарастват с 42,55% в сравнение със същия период на предходната година. *Приходите от такси и удържки* запазват преобладаващия си дял в общите приходи на пенсионноосигурителните дружества. Размерът им бележи ръст от 36,92% спрямо първите девет месеца на 2004 г., достигайки 18 597 хил. лв. Основен фактор за повишаването им е нарастването на приходите от осигурителните вноски, вследствие на увеличаващия се брой осигурени в допълнителните пенсионни фондове лица. За повишаването на приходите от дейността допринася и увеличението на постъпленията от инвестиционна такса, в резултат на високата доходност, реализирана при управлението на активите на пенсионните фондове.

По-значително е увеличението на *приходите от управление на собствените средства*. Стойността на приходите от управление на собствени средства за деветмесечието възлиза на 4 459 хил. лв., което е със 72,03% повече в сравнение със същия период на миналата година.

Общите разходи на пенсионноосигурителните дружества нарастват с по-бавни темпове от приходите – с 29,18% спрямо деветмесечието на 2004 г. Въпреки това направените от дружествата разходи за осъществяване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване превишават приходите от такси и удържки. През деветмесечието на 2005 г. приходите от такси и удържки покриват 94,25 на сто от разходите на пенсионноосигурителните дружества.. В сравнение със същия период на предходната година, когато това съотношение е било 88,92 на сто, се забелязва тенденция на значително нарастване.

Средната стойност на показателя за **ефективност на дейността**⁸ на ПОД е 121,80%, като спрямо второто тримесечие се наблюдава известно нарастване, дължащо се на по-високия темп на нарастване на приходите в сравнение с разходите. Показателят за ефективност на дейността на отделните дружества е в границите между 67,87% и 258,75%.

Общият нетен финансов резултат на осемте лицензирани дружества, извършващи дейност по допълнително пенсионно осигуряване за периода януари - септември 2005 г. нараства близо четири пъти в сравнение със съответния период на миналата година, достигайки стойност от 3 324 хил. лв. С положителен нетен финансов резултат приключват периода пет от пенсионноосигурителните дружества, в сравнение със същия период на предходната година, когато само три от дружествата приключват на печалба.

Три дружества имат отрицателна **рентабилност на собствения капитал**⁹, като най-ниската стойност на показателя е -22,68%. Средната стойност на показателя обаче нараства от 1,96% към 30.06.2005 г. на 4,16% към 30.09.2005 г. Това се дължи на нарастване на общия положителен финансов резултат, формиран от дейността на пет от пенсионноосигурителните дружества през третото тримесечие на годината.

Към края на разглеждания период активите на пенсионноосигурителните дружества покриват 15,92% от активите на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Наблюдава се известно намаление в степента на покритие, което се дължи на това, че при отделни дружества балансовата стойност на активите на самото пенсионноосигурително дружество намалява или ръстът на активите на управляваните фондове изпреварва ръста на изменение на активите на пенсионното дружество.

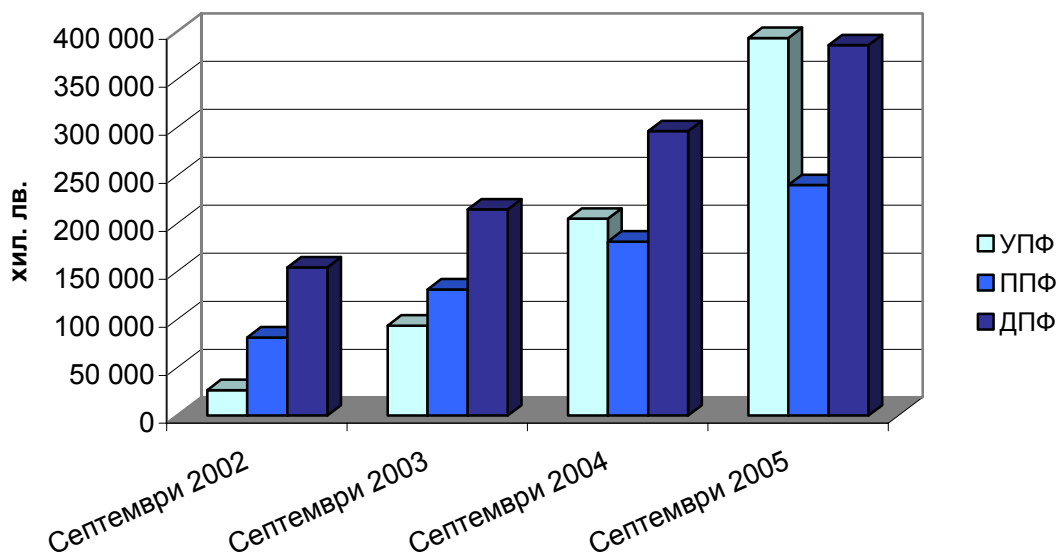
⁸ Показателят представлява отношение на общите приходи от дейността към общите разходи за дейността на ПОД

⁹ Показателят се изчислява като отношение на финансовият резултат на дружествата към собственият им капитал.

Фондове за допълнително пенсионно осигуряване

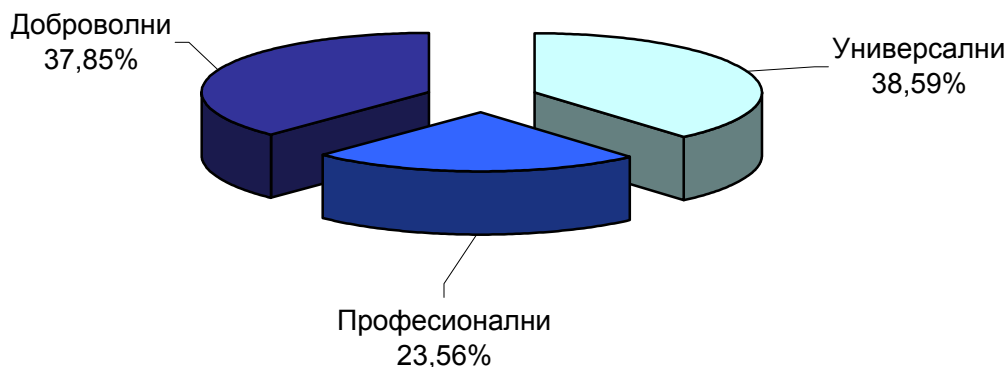
Към 30.09.2005 г. пенсионноосигурителните дружества управляват нетни активи в размер на 1 019 085 хил. лв. Стойността на нетните активи на пенсионните фондове нараства с 49,33% спрямо 30.09.2004 г. и с 124,70% спрямо 30.09.2003 г.

Динамика на разпределението на нетните активи по фондове

В края на деветмесечието **нетните активи**, акумулирани в универсалните пенсионни фондове са в размер на 393 184 хил. лв., като стойността им нараства със 91,78% за последните 12 месеца. Като основни причини за високия темп на нарастване могат да се посочат увеличаването на броя осигурени лица в този вид фондове, постигнатата висока доходност от управлението на активите и увеличението на постъпленията от осигурителни вноски.

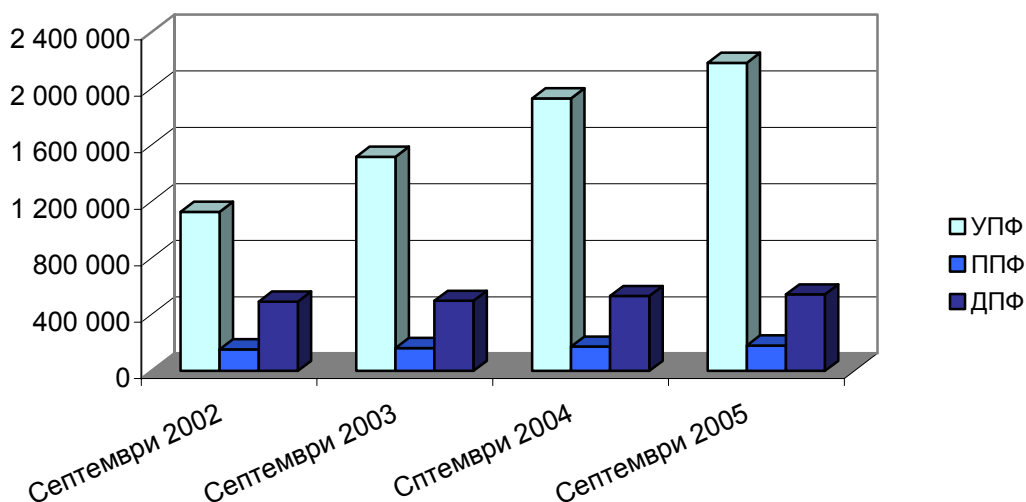
Разпределение на нетните активи между фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30 септември 2005 г.

Обусловено от продължителния изпреварващ ръст на активите, акумулирани в универсалните фондове, през разглеждания период, за първи път нетната им стойност превишава тази на активите в доброволните пенсионни фондове. Поради по-дългия период от време, през който функционират доброволните фондове, в тях бе концентрирана най-голяма част от общите активи на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване. Към края на отчетния период стойността на нетните активи на доброволните пенсионни фондове възлиза на 385 765 хил. лв., отбелязвайки ръст от 30,25% спрямо 30.09.2004 г. Стойността на нетните активи, акумулирани от професионалните пенсионни фондове, достига 240 136 хил. лв., като нараства с 32,51%, спрямо края на септември 2004 г.

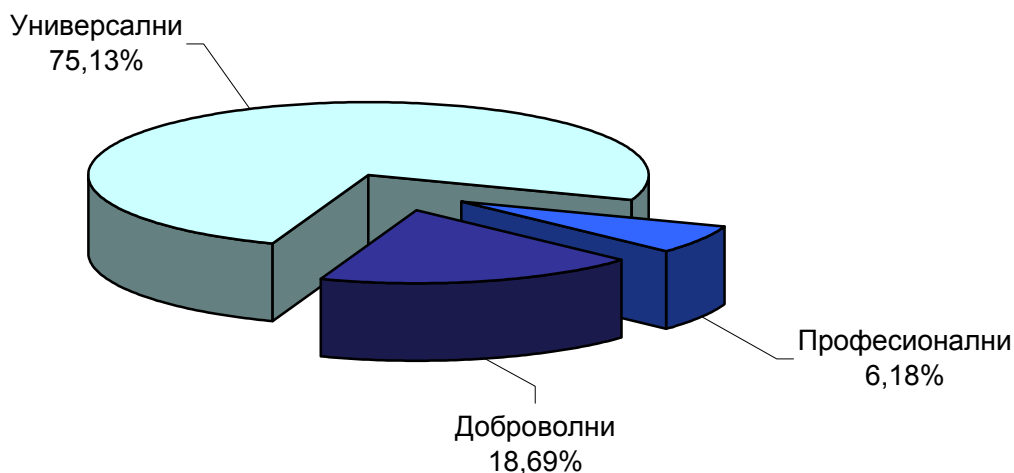
Броят на лицата, осигурени във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към края на третото тримесечие на 2005 г. отбелязва ръст от 10,21% за последните 12 месеца, достигайки 2 905 344 души.

Динамика в разпределението на осигурените лица по фондове

Най-голяма част от тях са концентрирани в универсалните пенсионни фондове, където се осигуряват 2 182 691 лица. Осигуряващи се към 30 септември 2005 г. в професионалните пенсионни фондове са 179 684 лица, а в доброволните фондове - 542 969 лица.

Разпределение на осигурените лица между фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30 септември 2005 г.

През периода юли – септември 2005 г. и при трите вида фондове за допълнително пенсионно осигуряване се отчита ръст на акумулираните средства, значително изпреварващ прираста на броя на осигурените лица. Това е причина за поредното нарастване на стойността на показателя **среден размер на натрупаните средства на едно осигурено лице**. Най-съществено е увеличението на стойността на този показател за универсалните фондове. Към края на периода тя достига 180,14 лв., като ръстът спрямо края на септември 2004 г. е 67,85%. Поради по-високия размер на вноската в професионалните пенсионни фондове (12% от brutното възнаграждение за първа категория труд и 7% за втора категория труд) средният размер на натрупаните средства на едно осигурено лице в тези фондове е значително по-висок. Към 30 септември 2005 г. той възлиза на 1336,44 лв., като нарастването за последните 12 месеца е 27,46%. Средният размер на натрупаните средства на едно осигурено лице в доброволните пенсионни фондове към края на отчетния период е 710,47 лв. Тази стойност бележи 27,52% ръст за анализирания период.

През разглеждания период значително се увеличават и **постъпленията от осигурителни вноски**. За третото тримесечие те достигат обща стойност от 73 845 хил. лв., като за същия период на предходната година тази сума е била с 16,89% по-малка. Основен принос за нарастването имат универсалните пенсионни фондове. Общият размер на постъпленията от осигурителни вноски в тези фондове реализира ръст на годишна база от 19,07%, достигайки 42 251 хил. лв. Постъпленията в професионалните пенсионни фондове за периода възлизат на 10 703 хил. лв. Те обаче намаляват с 12,30% в сравнение с отчетените през третото тримесечие на 2004 г. Постъпилите в доброволните пенсионни фондове осигурителни вноски през тримесечието са на обща стойност 20 891 хил. лв. Наблюдава се 34,86% ръст спрямо същия период на предходната година .

Всички фондове за допълнително пенсионно осигуряване реализират доходност на годишна база за последния 24-месечен период, по-висока от основния лихвен процент и инфлационните равнища за същия период, с което е постигнато реално нарастване на пенсионните спестявания на осигурените. Фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване отчитат за периода, доходност, надвишаваща определеното равнище на минимална доходност от 6,49% за универсалните и 6,48% за

професионалните пенсионни фондове. Нито един от задължителните фондове не е прехвърлил горната граница от 15,15% за УПФ и 15,13% за ППФ, респективно заделил резерв за гарантиране на минималната доходност.

Постигнатата от универсалните пенсионни фондове **среднопретеглена доходност** на годишна база за периода 01.10.2003 - 30.09.2005 г. е 10,82%, като между осемте универсални фонда тя варира от 9,17% до 11,84%. Среднопретеглената доходност на професионалните фондове за последния 24-месечен период е 10,80% на годишна база. Най-висока доходност през периода е постигната именно при този тип фондове – 12,72%, като най-ниската реализирана доходност от професионален фонд е 9,47%. От 9,17% до 11,86% варира доходността при доброволните пенсионни фондове. Среднопретеглената доходност при тези фондове е 10,48% на годишна база.

Общата стойност на **инвестициите** на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30.09.2005 г. е 997 130 хил. лв. Размерът им нараства с 46,65% за последните 12 месеца, което се дължи на значителното увеличение на акумулираните от пенсионните фондове активи. Инвестираните средства на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване формират 97,65% от общата стойност на балансовите активи.

Структура на инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30.09.2005 г.

Инвестиционни инструменти	УПФ		ППФ		ДПФ	
	Стойност (хил. лв.)	Дял (%)	Стойност (хил. лв.)	Дял (%)	Стойност (хил. лв.)	Дял (%)
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	215 143	56,28%	134 839	57,14%	176 418	46,56%
Ценни книжа, приети за търговия на регулираните пазари на ценни книжа	57 628	15,08%	32 585	13,81%	51 975	13,72%
<i>Акции</i>	24 233	6,34%	13 260	5,62%	21 756	5,74%
<i>Корпоративни облигации</i>	33 395	8,74%	19 325	8,19%	30 219	7,97%
Общински облигации	2 475	0,65%	1 869	0,79%	1 912	0,51%
Банкови депозити	68 873	18,02%	44 165	18,72%	89 476	23,61%
Ипотечни облигации	33 640	8,80%	19 760	8,37%	43 508	11,48%
Инвестиционни имоти	2 025	0,53%	1 830	0,78%	13 007	3,43%
Деривати на ценни книжа	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
Инвестиции в чужбина	2 467	0,64%	911	0,39%	2 623	0,70%
Инвестиции общо	382 252	100,00%	235 959	100,00%	378 919	100,00%

През разглеждания период, за разлика от предходните тримесечия, най-голям дял в общите инвестиции на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване имат универсалните пенсионни фондове - 38,34%. Инвестираните от доброволните фондове средства представляват 38,00% от общата стойност на инвестициите на трите вида фонда, а тези на професионалните фондове – 23,66%.

Средствата на пенсионните фондове се инвестират почти изцяло в страната, като дялът на **инвестициите в чужбина** е под 1%. Това се дължи на по - високата доходност, която реализират пенсионните фондове на местния пазар, респективно по-ниските лихвени равнища на международните финансови пазари.

Към края на третото тримесечие на 2005 г. в структурата на агрегирания инвестиционен портфейл на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване продължават да преобладават **ценните книжа, издадени или гарантирани от държавата**. Техният относителен дял намалява с 8,08 процентни пункта, спрямо делът им година по-рано. Най-голям продължава да е делът на държавните ценни книжа (ДЦК) в структурата на портфейла на професионалните фондове. В сравнение със същият период на предходната година той се свива с 5,34 процентни пункта. Намалението на инвестициите в ДЦК при универсалните пенсионни фондове е 5,95 процентни пункта. Най-малък е делът на ДЦК в инвестиционния портфейл на доброволните фондове, като при тях се наблюдава и най-голямо намаление за последните 12 месеца на инвестираните в този финансов инструмент средства - 12,37% процентни пункта. Независимо от известният спад на относителния дял на ценните книжа, издадени или гарантирани от държавата, в общата структура на инвестиционния портфейл, за доброволните пенсионни фондове е характерен твърде висок относителен дял на ДЦК, надвишаващ значително определения минимум от 30 на сто от активите съгласно чл. 251, ал. 1 от КСО.

Банковите депозити запазват второто място в структурата на общия инвестиционен портфейл на допълнителните пенсионни фондове, като относителният им дял нараства незначително спрямо края на септември 2004 г. По-съществено увеличение на дела им е отчетено единствено в структурата на портфейла на доброволните фондове – 2,89 процентни пункта ръст за последните 12 месеца. Инвестирането на средствата в банкови депозити се стимулира от високата доходност на депозирания средства, във връзка с по-високите лихвени равнища в България спрямо тези в ЕС.

През третото тримесечие на 2005 г. се запазва интересът към **ипотечните облигации**, като инвестиционна алтернатива. Най-силно застъпен е този финансов инструмент в инвестиционния портфейл на доброволните пенсионни фондове. Единствено при тези фондове е отчетено нарастване спрямо септември 2004 г. на дела на инвестициите в ипотечни облигации.

Факторите, определящи относително големия им дял в портфейла на пенсионните фондове, са по-високата доходност, която предлагат в сравнение с тази от държавните ценни книжа и банковите депозити и същевременно сравнително ниският риск. За интереса към ипотечните дългови книжа допринася и развитието на ипотечното кредитиране през 2004 г. и деветмесечието на 2005 г.

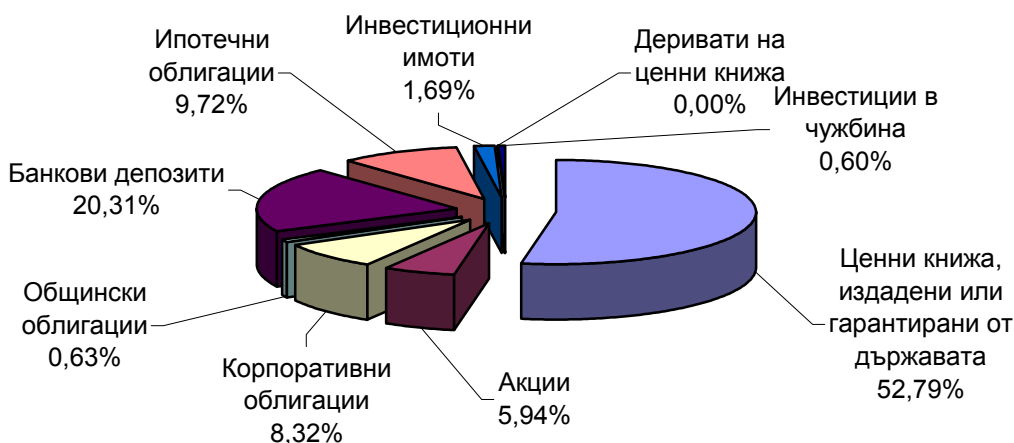
Към края на разглеждания период се отчита засилващ се интерес към инвестиции на средствата на допълнителните пенсионни фондове в **акции и корпоративни облигации**. В сравнение с края на септември 2005 г., общият им дял в агрегирания портфейл на пенсионните фондове се увеличава с 7,29 процентни пункта. Делът на акциите в инвестиционните портфейли на някои от допълнителните пенсионни фондове се доближава до законовото ограничение за максимално допустим размер. Въпреки това инвестициите в ценни книжа, приети за търговия на регулиран пазар, като цяло остават значително под законовите ограничения¹⁰.

Въпреки абсолютния ръст на средствата, инвестирани в **общински облигации и инвестиционни имоти**, относителния им дял до голяма степен се запазва непроменен през отчетния период.

¹⁰ Не повече от 10% от активите на фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване могат да бъдат инвестирани в акции, както и не повече от 20% - в корпоративни облигации, емитирани от български емитенти и търгувани на регулирани пазари.

Към края на разглеждания период активи на нито един от допълнителните пенсионни фондове не са инвестирани в *деривативни инструменти* (пут опции на индекси и облигации), търгувани на регулирани пазари на ценни книжа с цел намаляване на инвестиционните рискове. Това се дължи на липсата на този вид инвестиционни инструменти на местен регулиран пазар на ценни книжа и слаб интерес от страна на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към инвестиране в деривати на ценни книжа, търгувани на чуждестранни регулирани пазари на ценни книжа.

Структура на агрегирания инвестиционен портфейл на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30 септември 2005 г.

Очаква се либерализиране на нормативните изисквания към инвестиционния режим на пенсионните фондове. В проект за изменение и допълнение на КСО се предвижда законово установените минимални прагове за инвестиции в ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата, да бъдат премахнати. Проектът ще даде възможност активите на пенсионните фондове да бъдат инвестирани в алтернативни финансови инструменти, като акции от акционерни дружества със специална инвестиционна цел, акции/дялове от колективни инвестиционни схеми и др. Също така някои от горните прагове за инвестиции по видове инструменти ще бъдат завишени или ще отпаднат, като същевременно се предвиждат определени допълнителни ограничения, целящи повишаване на качеството и сигурността на инвестициите.

Разширяването на ограниченията за сега съществуващите инвестиционни възможности и включването на нови такива ще позволи на пенсионните дружества да формират портфейли с различен инвестиционен риск, които да бъдат избирани от осигурените в зависимост от техните предпочитания за доходност и от времето, което им остава до пенсиониране. Като цяло, идеята за наличието на фондове с различна доходност и риск се одобрява от осигуряващите се, според социологическото проучване „Запознатост и нагласи спрямо частните пенсионни фондове“. Около 56% от лицата биха предпочели фонд с по-ниско рисково управление на средствата, а 33% такъв с по-високо рисково управление и съответно по-висока очаквана доходност (11% не могат да преценят).

Либерализирането на инвестиционния режим на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване се очаква да доведе до по-балансирано и гъвкаво управление на акумулираните средства.